

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS POIKKEUSLUVALLA SALLITTAVASTA ILVEKSEN METSÄSTYKSESTÄ METSÄSTYSVUONNA 2016—2017

Pääasiallinen sisältö

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa vahvistetaan suurimmat sallitut saalismäärät ilveksen rauhoituksesta poikkeamiseksi sekä eräitä aluerajoituksia.

Luonnonvarakeskus (Luke) arvioi, että Suomessa on noin 2 490–2 560 yli vuoden ikäistä ilvestä ennen syksyn 2016 metsästyskautta. Viime vuoteen verrattuna kanta on kasvanut hienoisesti vain Keski-Suomessa. Muualla maassa ilveskanta on laskenut hieman tai pysynyt entisellään.

Ilvesten määrä väheni verrattuna vuoteen 2015 (2 700–2 795). Vuonna 2015 arvioidaan syntyneen vähintään 453–474 pentuetta, mikä on noin kymmenen prosenttia vähemmän kuin vuonna 2014.

Muun Suomen kannanhoitoalueella *itäiselle osa-alueelle* esitetään verotukseksi 16 %, millä pyritään pitämään ilveskannan kehitys "vakaan populaation" kehitysuralla. Kannanhoitoalueen *läntiselle osa-alueelle* esitetään samaa 16 %:n verotusta. Maa- ja metsätalousministeriön linjauksena on ollut kannan kasvun taittaminen ja tihentymien purkaminen. Ilveksen esiintymisalue ei ole enää laajentunut ja Suomen riistakeskuksen aluetoimistojen alueiden välillä erot sekä kannan kehityssuunnissa että nopeuksissa ovat tasaantuneet aikaisempaan verrattuna. Metsästysverotuksella tavoiteltu populaation pienentyminen näyttäisi alkaneen odotetun viiveen jälkeen näkyä arvioluvuissa lähes koko maan mittakaavassa. Kanta-arvion perusteella tavoitteissa on siten onnistuttu ainakin osittain. Ilvekseen ja pieniin hirvieläimiin liittyvää konfliktia ovat helpottaneet leudot talvet, jonka johdosta pienten hirvieläinten kannat ovat kasvussa. Haasteena on edelleen sopivan verotusmäärän määrittäminen lievässä laskussa olevassa populaatiossa. Kannan lasku tulisi saada hallitusti tasaantumaan, mutta toisaalta selvästi pienenevä verotusmäärä voi luoda painetta sosiaaliselle kestävyydelle. Ylläpitävä tai hieman sitä varovaisempi verotustaso johtaisi todennäköisimmin toivotulle kehitysuralle. Joka tapauksessa lisääntymisiässä oleviin naaraisiin kohdistuva verotus tulisi pitää maltillisena.

Lukumäärällisesti esitetään asetuksen voimassaoloajalle **404** yksilön ilveskiintiötä muun Suomen kannanhoitoalueelle jakautuen siten, että itäiselle osa-alueelle esitetään 202 yksilöä ja läntiselle osa-alueelle 202 yksilöä.¹ Muun Suomen kannanhoitoalueen kiintiö 404 on selkeästi edellisvuotta pienempi (-93).

Luonnonvarakeskuksen kannanseurannan ja sitä tukevan tutkimustyön perusteella suurpedot ovat potentiaalisin metsäpeuralle heikon vasatuoton ja kuolevuutta aiheuttava ensisijainen tekijä. Uusimmat Luonnonvarakeskuksen metsäpeurojen vasaseurannat osoittavat, että panta-aineistosta vain kolmasosa syntyneistä oli elosyyskuussa enää hengissä. Lisäksi suurpedot aiheuttavat hävikkiä aikuisille metsäpeuroille, joiden kuolinsyistä noin 60 % on määritetty suurpetojen osalle. Suomen riistakeskuksen tulee kohdentaa poikkeuslupia metsäpeuran suojelemiseksi, jotta ilveksen aiheuttamaa vasahävikkiä saadaan pienemmäksi erityisesti metsäpeuran vasonta-alueilla. Kainuun metsäpeurapopulaation turvaamiseksi on saaliskiintiötä kasvatettu kymmenellä ilveksellä lausuntokierroksen määrästä.

¹ Verotus on laskettu koko maan pentuekeskiarvon kautta eli verotus-% x osa-alueen pentuemäärän keskiarvo x pentuekoon ka. kerroin. Läntinen alue $0,16 \times 217 \times 5,8 = 201,4$ ja itäinen alue $0,16 \times 244 \times 4,9 = 191,3$ (pyöristetty ylöspäin) eli yhteensä 394. Minimikannan alarajaan suhteutettuna muun Suomen verotus on 16,4 % ($394/2390$) ja 95 % toteutumalla 15,6 %. Kanta-arviohaarukan keskiarvoon (2417,5) suhteutettuna 16,2 %. 95 %:n toteutumalla 15,4 %. Lausuntokierroksen jälkeen lisätyt 10 ilvestä itäiselle osa-alueelle ei ole mukana laskelmassa.

Poronhoitoalueella ilveskanta on harva, havaintoaineisto alueellisesti huonosti kattavaa ja siellä esiintyy vain noin 4 % Suomen arvioidusta ilveskannasta. Poronhoitoalueen verotus perustuisi porovahinkojen mahdollisimman tehokkaaseen vähentämiseen. Poronhoitoalueen ilveksen porotalouselinkeinolle aiheuttamat vahingot ovat edelleen huomattavat ja vuonna 2015 ilveksen tappamia poroja löydettiin 579 kappaletta ja laskennallinen vahinko oli noin 1 miljoona euroa. Kuluvana vuonna on ilveksen tappamia poroja löydetty 442 kpl. Ennakkoarvion mukaan ilvesten porotaloudelle aiheuttamat vahingot tulevat nousemaan 1,45 miljoonaan euroon (kuva 14).

Esitys pohjautuu Luonnonvarakeskuksen (Luke) laatimaan populaatiomalliin, joka tuottaa ennusteen ilveskannan kehityksestä vuoteen 2019 saakka havaitun kannankehityksen ja verotusmäärien perusteella. Populaatiomalli koskee vain poronhoitoalueen ulkopuolella olevaa muun Suomen kannanhoitoaluetta.

1 Nykytila

Ilves on rauhoitettu metsästyslain 37 §:n nojalla koko maassa ympäri vuoden. Rauhoituksesta voidaan kuitenkin poiketa metsästyslain 41 §:n poikkeuslupasääntelyn nojalla.

Metsästyslain 41 §:n 5 momentin mukaan poikkeuslupien ja 41 a §:n 4 momentissa tarkoitetun kiintiön nojalla pyydetävän saaliin vuotuista määrää voidaan rajoittaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella, jossa voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä riistaeläinlajeja rajoitus koskee, suurimmasta sallitusta saalis määrästä, saalisyksilöiden sukupuolesta ja iästä sekä alueesta, jota rajoitus koskee. Maa- ja metsätalousministeriöllä on siten toimivalta rajoittaa poikkeuslupien nojalla pyydetävän saaliin määrää ja aluetta.

Suomen riistakeskukselle on annettu 1.3.2011 voimaan tulleella riistahallintolailla (158/2011) toimivalta myöntää riistaeläinten pyynti- ja poikkeuslupia. Suomen riistakeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, jossa em. kaltaiset julkiset hallintotehtävät tehdään rikosoikeudellisella virkavastuulla. Suomen riistakeskusta ohjaa ja valvoo maa- ja metsätalousministeriö. Poikkeuslupiin liittyvä Suomen riistakeskuksen harkintavalta on myös hyvin pitkälle sidottua harkintaa, jota rajaavat Euroopan unionin luonto- ja lintudirektiivit. Suomen riistakeskuksen luvat koskevat lisäksi yksittäistä eläintä tai eläimiä. Suomen riistakeskuksen harkintaa rajaa myös tämä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella määräämä suurin sallittu saalismäärä ja aluetta koskeva rajoitus.

Lähtökohtaisesti Suomen riistakeskus ei voi poiketa näistä määristä tai myöntää poikkeuslupia asetuksessa mainitun alueen ulkopuolelle. Poronhoitoalueen ilveskiintiötä ei kuitenkaan aseteta. Siitä luovuttiin, koska kanta-arvio on siellä epäluotettavampi kuin muualla maassa. Luke:n mukaan poronhoitoalueen ilveskantaa on vaikea arvioida, koska kyseessä on suuri alue, jolta löytyy harvakseltaan petoyhdysmiehiä. Myös pentuhavaintoja tehdään muuhun maahan verrattuna vähän. Kanta-arviota luotettavamman perustan ilveksen poikkeusluville poronhoitoalueella antavat ilveksen aiheuttamat porovahingot, joita voidaan seurata lähes reaaliaikaisesti Riistavahinkorekisterin kautta.

Harkintavaltaa rajaavat myös luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivissä 92/45/ETY, jäljempänä *luontodirektiivi*, mainitut myöntämisperusteet ja niiden tulkintasisältö, mikä on muotoutunut Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisujen sekä luontodirektiivin tiukkaa suojelua koskevan ohjeasiakirjan² kautta. Ohje on tarkoin ohjeistus direktiivin tulkintaan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisuja lukuun ottamatta. Ohje perustuu pääosin keskeisiin Euroopan yhteisön tuomioistuimen ratkaisuihin sekä komission oikeuspalvelun näkökulmiin tietyissä erityiskysymyksissä sekä Artikla 12 -työryhmän työpanokseen. Ohje on tarkoitettu takaamaan yhteinen ymmärrys sekä kansallisten että alueellisten viranomaisten, suojelutahojen sekä muiden tahojen kesken, niiden jotka ovat vastuussa tai mukana luontodirektiivin toimeenpanossa. Se pyrkii tarjoamaan käytännöllisiä ja joustavia tapoja säännösten soveltamiseen huomioiden olemassa olevan lainsäädäntökehityksen.

² http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/guidance/index_en.htm

Myös EY-tuomioistuin on hakenut tulkintaansa tukea ohjeesta. Tulkintaohje luo selkeän ja johdonmukaisen perustan 16 artiklan soveltamiselle. Tulkintaohjeessa nimenomaisesti suositellaan luontodirektiivin 16 artiklan 1 e -poikkeusperusteen käyttöä eli kannanhoidollista metsästystä silloin, kun jäsenvaltiossa on tiettyä lajia koskeva hoitosuunnitelma käytössä. Esimerkkinä komissio mainitsee ilveksen hoitosuunnitelman Latviasa. Komissio toteaa, että rajoitetulla ja tiukasti kontrolloidulla metsästäjien toimesta tapahtuvalla pyynnillä voidaan katsoa olevan positiivinen vaikutus populaatioon ja yleiseen mielipiteeseen. Siksi toiminta noudattaa täysin luontodirektiivin 16 artiklan 1 e -kohtaa.

Ilves kuuluu luontodirektiivin liitteen IV ns. tiukasti suojeltuihin lajeihin. Suomen suurpetokantojen hoito perustuu hoitosuunnitelmiin, jotka on valmistelu ottaen huomioon EU:n luontodirektiivin ja perustuslain sekä muun lainsäädännön vaatimukset ja yhteensovittamalla paikallisen väestön näkökulmia laajan kansalaisten osallistamisen avulla. Ilveskannan hoitosuunnitelma on vahvistettu 15.12.2006. Ilveksen hoitosuunnitelman valmistelua edelsi tutkimusprosessi, joka toteutettiin kuulemismenettelyä käyttäen. Näiden pohjalta valmistui tutkimusraportti ”Ilveksiä ja ihmisiä”³.

Luontodirektiivin 12 artikla edellyttää, että jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet näiden lajien tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi ja kiellettävä mm. kaikki näiden lajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen ja tappaminen. EU:n jäsenenä Suomi on velvollinen saattamaan yhteisöoikeuden säännökset voimaan ja noudattamaan niissä asetettuja tavoitteita suotuisan suojelun tason säilyttämiseksi. Suomi on rauhoittanut metsästyslain 37 §:llä ilveksen ympäri vuoden.

Luontodirektiivi sallii kuitenkin poikkeamisen tiukasta suojelujärjestelmästä. Direktiivin 16 artiklassa säädetään tarkemmin niistä yksityiskohdista, joita suojelusta poikkeamisessa on sovellettava. Suojelusta poikkeaminen on mahdollista, mikäli toimenpiteelle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua, eikä poikkeaminen heikennä lajin suojelutasoa. Tämän lisäksi poikkeamisen on täytettävä yksi erityisistä poikkeamisperusteista: esim. erityisen merkittävien vahinkojen estäminen tai ns. kannanhoidolliset perusteet. Luontodirektiivissä ei ole erityisiä vuodenaikaan sidottuja rajoitteita poikkeamiselle, joten poikkeaminen näiden lajien suojelusta on siten mahdollista myös keväällä. Luontodirektiivi kuitenkin edellyttää kansallisen viranomaisen tapauskohtaista harkintaa.

Suomi on pannut täytäntöön luontodirektiivin 16 artiklan poikkeussäätelyn metsästyslailla. Säätely on metsästyslain 41 sekä 41 a §:ssä. Poikkeuslupa ilveksen metsästämiseksi voidaan myöntää ensinnäkin ns. vahinkoperusteisena poikkeuslupana. Poikkeamisella pyritään esimerkiksi estämään erityisen merkittäviä vahinkoja tai turvaamaan ihmisten turvallisuutta. Poikkeaminen ei saa kuitenkaan heikentää lajin suotuisaa suojelutasoa tai sen saavuttamista ja poikkeaminen on mahdollista vain, jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole ratkaista ilveksen aiheuttamaa ongelmaa.

On kuitenkin huomattava, että tämän lisäksi suurpetoja voidaan metsästää myös silloin, kun ne eivät ole aiheuttaneet vahinkoa. Tällaiset ns. kannanhoidollisella perusteella myönnettävät poikkeusluvut ovat tarpeen kannan säatelemiseksi ja eläinten arkuuden säilyttämiseksi. Kannanhoidollisista poikkeusluvista säädetään metsästyslain 41a §:n 3 momentissa, jossa todetaan, että ilvestä koskeva poikkeuslupa voidaan myöntää myös tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen yksilöiden pyydystämiseksi tai tappamiseksi. Valtioneuvoston asetuksessa metsästyslaissa säädetyistä poikkeuksista (452/2013) on säädetty mm. poikkeuslupien hakemisesta, poikkeamisen edellytysten arvioinnista, kannanhoidollisen metsästyksen ajoista, lupamääräyksistä ja saaliin ilmoittamisvelvollisuudesta.

Edellä mainittu valtioneuvoston asetus tuli voimaan 24.6.2013. Sen mukaan metsästyslain 41 a §:n 3 momentin nojalla myönnettävällä niin sanotulla kannanhoidollisella poikkeusluvalla voidaan pyydystää ilvestä lokakuun ensimmäisestä päivästä helmikuun viimeiseen päivään poronhoitoalueella ja muualla maassa jouluun ensimmäisestä päivästä helmikuun viimeiseen päivään. Naarasta, jota vuotta nuorempi pentu seuraa,

³ <http://www.helsinki.fi/ruralia/julkaisut/pdf/Julkaisu7.pdf>

ei kuitenkaan saa edelleenkaan pyydystää. Poronhoitoalueen pidemmällä pyyntiajalla pyritään tehokkaampaan kannanhoidollisten poikkeuslupien käyttämiseen poronhoitoalueella. Metsästysajan pidennys on osa niitä toimenpiteitä, joilla ilvesten aiheuttamia porovahinkoja pyritään vähentämään.

Poronhoitoalueella maa- ja metsätalousministeriön asettama suurin sallittu saalismäärä jäi usean vuoden ajan täyttymättä osin vaikeiden pyyntiolosuhteiden (mm. lyhyt valoisuuden aika, lumiolosuhteet) tai ylipäättään maaston haasteellisuuden takia. Ilveksen aiheuttama laskennallinen vahinko porotaloudelle oli vuonna 2015 n. 1 miljoonaa euroa vuodessa. Ennakkoarvioiden mukaan ilveksen aiheuttamat vahingot tulevat nousemaan n.1,45 miljoonaa euroa (kuva 14).

Ilveskannan hoitosuunnitelma toteaa, että tavoitteena ei ole lisätä ilveskantaa poronhoitoalueella. Ilvesten liikkuminen Skandinavian ja Venäjän välillä ei ole uhattuna etenkin kun niillä on esteetön mahdollisuus liikkua kevät- ja kesäaikaan, jolloin ilves on rauhoitettu ja vahinkoyksilöön kohdennettu poikkeuslupapyyntikin sulan maan aikana on käytännössä aika mahdotonta.

Tarkoin valvotuissa oloissa tavoite täyttyy siten, että Suomen riistakeskus harkitsee aina ennen poikkeuslupapäätöksen tekemistä vielä erikseen, onko alueittain muuta tyydyttävää ratkaisua ja haittaako metsästys suotuisan suojelutason säilyttämistä tai sen saavuttamista. Suomen riistakeskus joutuu selvittämään metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen nojalla metsästyslain 41 a §:n 1–3 kohdan tapauksissa (ns. vahinkoperusteiset poikkeusluvut) poikkeuslupan kohteena olevan riistaeläinlajin kannan tai kannan tilan haetulla poikkeuslupa-alueella, yksilön käyttäytymisen haetulla poikkeuslupa-alueella, tarvittaessa mm. viranomaisten tiedot, jotka liittyvät poikkeuslupan hakuperusteeseen sekä toimenpiteet, jotka poikkeuslupan sijasta voitaisiin toteuttaa. Tämä Suomen riistakeskuksen täytyy todentaa erikseen jokaisen lupahakemuksen kohdalla sekä lisäksi dokumentoida tarkasti poikkeuslupapäätökseen kaikki luontodirektiivin 16 artiklan 3 kohdassa mainitut yksityiskohtaiset muotovaatimukset, jotka on todettu, jotta luontodirektiivin jäsenvaltioille asettamat velvoitteet raportoinnista voidaan täyttää.

Asetuksen 7 §:n mukaan poikkeuslupan saajan on ilmoitettava Suomen riistakeskukselle ja poliisille metsästyslain 41 §:ssä tarkoitetun poikkeuslupan nojalla tapahtuneen ilveksen pyynnin tuloksesta. Ilmoitus on tehtävä ensimmäisenä arkipäivänä siitä, kun poikkeusluvassa tarkoitettu riistaeläin on tullut pyydystetyksi taikka, jos riistaeläin on jäänyt pyydystämättä, poikkeuslupan voimassaolon päättymisestä. Ilmoituksessa on mainittava pyydystettyjen eläinten määrä, niiden sukupuoli, pyyntiajankohta ja pyyntipaikan koordinaatit. Suomen riistakeskuksen on puolestaan toimitettava maa- ja metsätalousministeriölle edellä mainitut tiedot eläimen pyynnistä kerran kuukaudessa.

Lisäksi metsästyslain 88 §:ssä todetaan metsästyksen valvonnasta. Sen mukaan poliisin, rajavartiolaitoksen ja tulliviranomaisten sekä riistahallintolaissa tarkoitettujen metsästyksenvalvojien tulee toimialueellaan valvoa, että metsästystä koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan. Valtion omistamilla alueilla lain noudattamista valvovat virkamiehet, joiden tehtäväksi valvonta säädetään tai määrätään eli käytännössä valvontaa hoitaa Metsähallituksen erätarkastajat. Lisäksi maanomistajalla ja metsästysoikeuden haltijalla on oikeus valvoa metsästyslain noudattamista alueellaan. Luontodirektiivin 16 artikla pohjautuu Bernin sopimukseen ja sen 9 artiklaan⁴. Bernin sopimuksen resoluution 9 artiklan tulkinnan mukaan, valvonta voi olla joko etukäteistä – eli lupamenettely – tai jälkikäteistä eli metsästyksen aikainen tai saalisraportointiin perustuva valvonta- tai näiden yhdistelmä.⁵ Viimeksi mainittu on hyvin lähellä Suomen tilannetta.

⁴ -- pienissä määrin eräiden eläinten ja kasvien kiinniottamisen, keräämisen, hallussapidon tai muun järkevä hyödyntämisen sallimista varten tarkasti valvotuissa oloissa, valikoivasti ja rajoitetusti.

⁵ <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=2237547&Site=&BackColorInternet=B9BDEE&BackColorIntranet=FFCD4F&BackColorLogged=FFC679> Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention (2.12.2011): The provision "under strictly supervised conditions" should be interpreted to mean that the authority granting the exception must possess the necessary means for checking on such exceptions either beforehand (e.g., a system

Kun kyse on kannansäätelystä, on mahdotonta osoittaa mitään tiettyjä yksilöitä, mutta alueen rajauksella, joka useimmassa tapauksessa voi olla hyvinkin suppea alue, mahdollisesti ilvestihentymä tai tiettyjen ongelmien ilmentymisalue, saavutetaan valikoivuus. Poikkeusluvassa on rajoitettu määrä yksilöön tai ryhmään yksilöitä, aika on rajoitettu ja samoin pyyntialue.

2 Luonnonvarakeskuksen lausunto (Luke 1350/00 04 05/2016, 15.6.2016) Suomen ilveskannan runsaudesta, lisääntymisestä ja ennuste ilveskannan kehityksestä vuoteen 2019 (huom. tiivistelmä⁶)

Arvio yksilömääristä ennen metsästyskautta 2016/2017 pohjautuu petoyhdyshenkilöverkoston kirjaamista havainnoista ja suoritetuista lumijälkien erillislaskennoista (yksi riistakeskuksen aluetoimisto talvella 2014/2015 ja yksi aluetoimisto talvella 2015/2016) saadusta aineistosta tehtyyn laskelmaan vuoden 2015 pentueiden määrästä. Havainnot on tehty 1.9.2015–29.2.2016 (tallennettu 19.3.2016 mennessä). Arvio ei sisällä arviota vuonna 2016 (touko–kesäkuussa) syntyvistä pennuista pentue-ennusteisiin liittyvien lukuisten epävarmuustekijöiden takia.

Kokonaisuudessaan ilveshavaintoja (~ 20 300 kpl) tallennettiin 4,6 % vähemmän vuosien 2014–2015 vastaavaan aikajaksoon verrattuna. Kaikki ilveshavainnot pitivät sisällään ~ 4 350 kpl ilvespentueiden näkö- ja jälkihavaintoja (lisäksi ~ 100 riistakamerahavaintoa), mikä on noin 13 % vähemmän kuin vastaavana aikajaksona kaudella 2014–2015 (4 970 kpl). Havaintojen lukumäärien vaihteluihin voivat vaikuttaa eläinten lukumäärien muutosten ohella myös petoyhdyshenkilöiden motivaatio ja toimintaan annettu koulutus. Lisäksi havaintomäärään voivat vaikuttaa yleisön kiinnostus ilmoittaa havaintoja ja/tai median kiinnostus suurpetoasioihin.

Vuonna 2015 arvioidaan havaitun 487–541 erillistä pentuetta, mikä on vähemmän kuin vuonna 2014 (Kuva 1). Vastaavasti ilvesten vähimmäiskannan koko on laskenut (laskua 7,8 %) edelliseen arvioon verrattuna, olen vuonna 2016 ennen metsästyskautta 2 490–2 560 vuotta vanhempaa yksilöä (Taulukko 1). Pentueluvussa ei ole mukana Ahvenanmaalla esiintyviä pentueita.

Tuloksen taustalla on mm. erillislaskentojen kautta tarkentunut arvio pentuemäärästä, mikä on auttanut tarkentamaan laskettujen alueiden kanta-arviota. Erillislaskentojen yhteydessä kirjattujen ilveshavaintojen kautta on kyseisille alueille laskettu myös aluekohtaisia kertoimia, joiden avulla voidaan havaituista erillispentueista arvioida alueen yksilöiden kokonaismäärää tarkemmin (Taulukko 1). Kertoimet on muodostettu laskemalla havaittujen pentueiden osuus kaikista havaituista ilvesyksilöistä. Vuosien 2011–2016 aikana toteutettujen erillislaskentojen perusteella arvioidut kertoimet vaihtelevat 4,5:n ja 6,8:n välillä. Alueilla, joille havainnointia täydentävää erillislaskentaa ei vielä ole suoritettu, on kannan arviointiin käytetty kerrointa 6, joka pohjautuu Pohjoismaissa kehitettyyn, perheryhmien pitkän aikavälin havainnointiin perustuvaan seuranta- ja arviointimenetelmään. Alueilla, joilla erillislaskennasta on kulunut yli kolme vuotta, on laskentakertoimena käytetty ns. suuraluekerrointa (laskentahanketta koskevan suunnitelman mukaisesti). Suuraluekerroin on erillislaskennassa mukana olleiden alueiden aluekohtaisten kertoimien keskiarvo, jossa itäiselle ja läntiselle alueelle muodostuvat omat suuralue-keskiarvot. Itäiseen alueeseen lasketaan kuuluvaksi Etelä-Savo, Kaakkois-Suomi, Kainuu, Keski-Suomi, Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo. Läntiseen alueeseen lasketaan kuuluvan Etelä-Häme, Satakunta, Pohjois-Häme, poronhoitoalueen eteläpuolinen Oulu, Pohjanmaa ja Rannikko-Pohjanmaa, Varsinais-Suomi sekä Uusimaa. Suuraluekeskiarvojen käyttö nostaa alueellista kerrointa suu-

of individual authorisations) or afterwards (e.g., effective on-the-spot supervision), or also combining the two possibilities;

⁶ Lausunto kokonaisuudessaan: http://riistahavainnot.fi/static_files/suurpedot/kantaarviolausunnot/Luke-1350-2016.pdf

remmaksi kuin edellisessä kanta-arviossa käytetty kerroin Kainuun, Kaakkois-Suomen ja Satakunnan kohdalla. Kertoimen suuruusluokka pysyy samana Keski-Suomen ja Pohjois-Savon kohdalla. Kerroin laskee hiekan alueellisesta kertoimesta suuraluekertoimeen siirtyneillä Etelä-Hämeellä ja Varsinais-Suomella. Huomioitavaa on kuitenkin, että pentueluvut ovat vuosien välillä edelleen suoraan vertailukelpoisia.

Vuoden 2015 erillisten pentueiden määrän arviointiin vaikuttaa erillislaskennan tulos Oulun ja Uudenmaan alueilla. Muilla alueilla pentuearviointi on tehty TASSU-järjestelmään tallennettujen ilvespentueiden näkö- ja jälkihavaintoihin pohjautuen. Alueilla, joilla suoritettiin erillislaskenta talvella 2014/2015 ja 2015/2016 (Oulu, Uusimaa) on vuoden 2015 pentueiden määrän arvioinnissa huomioitu ne erillislaskentapentueet, joiden lähialueelle ei liity Luken:n, Suomen riistakeskuksen tai Eviran aineiston perusteella lisääntymisikäisen naaraan metsästys- tai muuta kuolleisuutta (10 km säteisellä alueella) laskentapäivän jälkeen laskentavuonna tai sitä seuraavina vuosina (ml. arviovuosi), ja joihin liittyy vähintään yksi TASSU-järjestelmään tallennettu pentuehavainto. Usean aluetoimiston alueella liikkuvat ilvespentueet lasketaan sen aluetoimiston puolelle, josta pentueesta on kirjattu lukumääräisesti enemmän havaintoja.

Taulukko 1. Ilvespentueet ja arvioitu yksilömäärä ennen metsästyskautta 2016/2017.

Riistakeskus aluetoimisto	Pentueet 2015	Pentueet 2014	Kerroin 2016	Vuotta vanhempia ennen metsästyskautta 2016/2017
Etelä-Häme	27 – 30	36 – 38	5,8 □	155 – 165
Etelä-Savo	44 – 46	48 – 50	4,9 #	215 – 220
Kainuu	31 – 33	31 – 34		165 – 175
- josta poronhoitoalueen ulkopuolella	26 – 28	27 – 30	4,9 #	125 – 130
Keski-Suomi	51 – 54	44 – 51	4,9 #	250 – 255
Kaakkois-Suomi	28 – 31	35 – 37	4,9 #	135 – 145
Lappi	7 – 8	2 – 4		60 – 75
- josta poronhoitoalueen ulkopuolella	3 – 4	2 – 3	6	20 – 25
Oulu	42 – 48	42 – 52		225 – 245
- josta poronhoitoalueen ulkopuolella	42 – 47	42 – 52	4,85	205 – 215
Pohjanmaa	14 – 19	21 – 24	6	85 – 100
Pohjois-Häme	30 – 32	27 – 29	6	180 – 185
Pohjois-Karjala	40 – 43	44 – 47	6	240 – 250
Pohjois-Savo	47 – 49	53 – 56	4,9 #	230 – 235
Rannikko-Pohjanmaa	6 – 8	8 – 10	6	35 – 40
Satakunta	31 – 33	32 – 35	5,8 □	180 – 185
Uusimaa	24 – 26	28 – 31	6,4	155 – 160
Varsinais-Suomi	31 – 34	37 – 43	5,8 □	180 – 190
Yhteensä	453 – 474	487 – 541		2 490 – 2 560**
Kannanhoitoalueet	Pentueet 2015	Pentueet 2014		Vuotta vanhempia ennen metsästyskautta 2016/2017
Poronhoitoalue	9 – 11	4 – 5		100 – 115***
Muu Suomi	444 – 463	483 – 536		2 390 – 2 445**

Alueet, joilla käytössä itäinen suuralue -kerroin

□ Alueet, joilla käytössä läntinen suuralue -kerroin

** raja-arvot pyöristetty lähimpään viiteen; lukumääräarvion yläraja on laskettu alueittaisten vaihteluvälien keskikohtien summana

***arvio ottaa huomioon pentuehavaintojen pienen lukumäärän alueella

Koko maan mittakaavassa ilveskanta on selvästi pienentynyt edellisvuodesta. Kasvun taittumisen ja las-
kusuuntauksen taustalla on todennäköisesti viimeisen seitsemän vuoden metsästysverotus ja sen vaikutuksen
näkyminen viiveellä sekä se, että ilveksen esiintymisalue ei ole enää laajentunut. Riistakeskuksen aluetoimis-
tojen alueiden välillä on kuitenkin edelleen eroja sekä kannan kehityssuunnissa että nopeuksissa. Erot ovat
kuitenkin tasaantuneet aikaisempaan verrattuna. Erojen taustalla on sekä ilvespopulaatiossa tapahtuva kehi-
tys, metsästysverotushistoria että erillislaskentojen avulla täsmentyneet pentuearviot. Lisäksi alueiden mai-
seman rakenteessa sekä saaliseläinkannoissa on eroavaisuuksia, jotka vaikuttavat luontaiseen ilvestiheyyteen.

Ilvesten luontaisessa kuolleisuudessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia aikaisempiin vuosiin verrattuna.

2.1 Ilveskannan kehitys eri kannanhoitoalueilla

Suurpetopolitiikassa linjattu metsästysverotuksella tavoiteltu populaation pienentyminen näyttäisi alkaneen odotetun viiveen jälkeen näkyä arvioluvuissa lähes koko maan mittakaavassa.

Poronhoitoalueen ulkopuolisella muun Suomen alueella ilveskannassa on arviossa Suomen riistakeskuksen aluetoimistoista vain Keski-Suomessa sekä Pohjois-Hämeessä muutamien pentueiden lisäys. Edellisvuosiin verrattuna ilveskannassa havaitaan loivaa laskusuuntausta useilla alueilla, mutta selvempää laskua pentuemäärien osalta vain Etelä-Hämeessä sekä Pohjanmaalla.

Poronhoitoalueella ilveskannan koon arvioidaan hienoisesti kasvaneen edellisen vuoden tasosta, mutta poronhoitoalueen kanta-arvioon liittyy muuta maata enemmän epävarmuustekijöitä. Poronhoitoalueella huomattavana ongelmana on alueen suuri pinta-ala, havainnoitsijaverkoston harvuus ja pentuehavaintojen pieni määrä. Koska poronhoitoalueen ilvesten lisääntymistuotto vaikuttaisi havaittujen pentueiden perusteella hyvin pieneltä, merkittävä osa poronhoitoalueen arvioidusta ilvespopulaatiosta lienee nuoria ja pääosin poronhoitoalueen ulkopuolelta alueelle vaeltavia nuoria aikuisia. Olettamusta tukee myös satelliittipannoitettujen ilvesten levittäytymisliikkuvuutta koskeva tutkimusaineisto. Todennäköisimpinä levittäytymisen lähtöalueina toiminevat poronhoitoalueen ulkopuolella pääasiassa Oulun eteläiset alueet, Ylä-Savo ja Kainuu, missä sijaitsevat lähimmät tuottavat pentuealueet.

3 Suurimmat sallitut saalismäärät ja muut rajoitukset metsästysvuodelle 2016–2017

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa esitetään suurimmat sallitut saalismäärät ilvekselle sekä eräitä aluerajoituksia.

3.1 Suurimmat sallitut saalismäärät

Ilveskanta on vahvistunut huomattavasti ja se on tasolla, jotta kansallisesti voidaan säädellä sitä kannanhoidollisella metsästyksellä. Maa- ja metsätalousministeriön tavoitteena on ollut asetuksen mukaisella suurimman sallitun saalismäärän mitoituksella leikata kannan kasvua ja tasapainottaa ilvesten määrää suhteessa muuhun luontoon. Luonnonvarakeskuksen (Luke) arvion mukaan vuotta vanhempia ilveksiä ennen metsästysvuotta 2016–2017 on noin 2 490–2 560, josta poronhoitoalueella on n. 4 %. Poronhoitoalueella havainnoitsijaverkosto on edelleen harva ja pentuehavaintojen määrä pieni. Ilvesten vähimmäiskannan koko on laskenut (laskua 7,8 %) edelliseen arvioon verrattuna (2 700–2 795). Vuonna 2015 arvioidaan havaitun 453–474 erillistä pentuetta, mikä on vähemmän kuin vuonna 2014 (487–541). Viime vuoteen verrattuna kanta on kasvanut hienoisesti vain Keski-Suomessa. Muualla maassa ilveskanta on laskenut hieman tai pysynyt entisellään. Arvio ei pidä sisällään keväällä syntyvien pentujen määrää.

Asetuksessa esitetään asetuksen voimassaoloajalle kannanhoidollisen metsästyksen suurimmaksi sallituksi saalismääräksi 404 ilvesyksilöä muun Suomen kannanhoitoalueelle. Luke:n arvion mukaan vuotta vanhempia ilveksiä ennen metsästysvuotta 2016–2017 on noin 2 490–2 560, josta poronhoitoalueella 100–115 ilvestä ja muun Suomen kannanhoitoalueella 2 390–2 445 ilvestä. Määrä tarkoittaa muun Suomen kannanhoitoalueella, jossa lähes 96 % ilveksistä sijaitsee, vajaan 16 % verotusta kanta-arvion alaluvusta laskettuna (394/2 428). Vertailukelpoiset toteutuneet metsästysverotuksen prosentit poronhoitoalueen ulkopuolisen Suomen osalta ovat metsästysvuosille: 2009/2010 15 %, 2010/2011 16 %, 2011/2012 16 %, 2012/2013 16 % ja 2013/2014 21 %, 2014/2015 18 % ja 2015/2016 20 %. Toteutunut poikkeusluvun tapahtunut metsästysverotus on koko maassa seitsemänä edeltävänä metsästysvuonna ollut 301 yksilöä (2009/2010), 374 yks. (2010/2011), 401 yks. (2011/2012), 402 yks. (2012/2013), 518 yks. (2013/2014), 477 yks. (2014/2015) ja 486 yksilöä (2015/2016).

Tämän suuruisella verotuksella tavoitellaan Luke:n vuoteen 2019 ennusteen mukaista tilannetta, jossa pyritään saattamaan ilveskannan kehitys "vakaan populaation" kehitysuralla. Edelleenkin ei ole tarpeen rajoittaa ns. vahinkokiintiötä vaan Suomen riistakeskus voi myöntää näitä poikkeuslupia tarpeen mukaan luontodirektiivin kriteereiden ja edellytysten täytyttyä. Todennäköistä on, että näitä erityisen merkittäviä vahinkoja tai vahingonuhkaa aiheuttavien yksilöiden poistamisia tullaan tarvitsemaan ainakin kannanhoidollisen metsästyskauden ulkopuolella. Suomen riistakeskukselle hakemuksia tuli metsästysvuonna 2015–2016 62 kappaletta, jossa haettiin lupaa ilveksen poistamiseen. Hakemukset olivat yhtä lukuun ottamatta kaikki poronhoitoalueelle. Suomen riistakeskus myönsi luvat 53 ilvekselle, mutta saaliiksi saatiin vain 23 yksilöä.

Taulukko 2. Metsästysvuoden 2015–2016 kannanhoidollisen metsästyksen toteutuminen.

	Lupia haettu	Myönnetty	Saalis	Lupien käyttöaste
<i>Poronhoitoalue</i>	26	11	11	100%
<i>Muu Suomi</i>	1221	497	475	95,6%
Yhteensä	1247	508	486	95,7%

Selvennyksenä on todettava edellä mainituista suurimmista sallituista saalismääristä, että metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisia poikkeuslupia ei ole kuitenkaan tarkoitus lukea 1 §:ssä säädettyyn suurimpaan saalismäärään. Vaikka asetuksella tarkoitettaneen otsikon mukaisesti poikkeusluvilla sallittavaa *metsästystä*, myönnetään myös tutkimusperusteiset poikkeusluvat 41 a §:n perusteella. Lähtökohtaisesti tutkimusluvilla pyydetty eläin lähes poikkeuksetta kuitenkin vapautetaan merkitsemisen tai GSM/GPS-pannan asettamisen jälkeen elävänä takaisin luontoon, joten ei ole syytä vähentää näitä poikkeusluvilla metsästettävien yksilöiden suurimmasta sallitusta saalismäärästä.

Kuten ilveskannan hoitosuunnitelmassa⁷ todetaan, ilveksen kannanhoidossa suurimpana ongelmana ei niinkään ole kannan säilyvyys, vaan kannan kasvusta johtuva tuottavuuden lisääntyminen, siitä seuraava kannan levittäytyminen ja ilveksen esiintymisen laajentuminen. Tällöin suurimmat ongelmat liittyvät ihmisten sietokyvyn lisäämiseen ja parantamiseen. Ilvespelkoa koetaan hyvin vähän, mutta varsinkin pihoihin tulevat ilvekset koetaan hyvin negatiivisesti. Vaikka ilvestä yleisesti pidetään arvokkaana riistaeläimenä, ihmisiä ärsyttää ilveksen tapa saalistaa valkohäntäpeurojen, metsäkauriiden tai jäniksien ruokintapaikoilla, jolloin riistanhoitotyön koetaan valuvan hukkaan.

Ilvesten metsästys poikkeusluvin (vahinkoperusteisin ja kannanhoidollisin) on käytännössä ainoa keino vähentää ilveksen aiheuttamia porovahinkoja.

Porovahingot (*2016 kertymä Riistavahinkorekisterissä 30.8.2016 mennessä):

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
Ilves	467	763	970	597	554	690	872	596	579	442

Myös ilveksen osalta on usein esitetty ratkaisuksi siirtymistä reviiripohjaiseen korvausjärjestelmään. Korvausjärjestelmän muuttaminen ei ratkaise vahinkoihin eikä etenkin petovahinkokorvausmäärärahoihin liitty-

7

http://www.mmm.fi/attachments/mmm/julkaisut/julkaisusarja/2007/5mBeSdKtP/1_2007_Suomen_ilveskannan_hoitosuunnitelma.pdf

vää ongelmaa, sillä jo nykyisen järjestelmän kohdalla on suuria vaikeuksia maksaa korvauksia täysimääräisenä vahingonkärsijöille. Käytännössä maa- ja metsätalousministeriö on joutunut joka vuosi esittämään lisätalousarviota, jotta vahingot voitaisiin maksaa täysimääräisenä. Toistaiseksi korvauksia ei ole leikattu lopullisesti kertaakaan, mutta maksatukset ovat jakautuneet useaan erään.

Ruotsissa on käytössä korvausjärjestelmä, jossa suurpetojen aiheuttamien vahinkojen korvaus maksetaan alueella elävien ja lisääntyvien suurpetojen määrän ja poikastuoton mukaan. On arvioitu, että Ruotsin poronhoitoalueella olisi 6–7 kertaa enemmän ilveksiä, kahdeksan kertaa enemmän ahmoja, ainakin kaksi kertaa enemmän karhuja ja hieman vähemmän susia kuin Suomen poronhoitoalueella. Suurpetojen kannanarviointimenetelmät tosin poikkeavat Suomessa ja Ruotsissa. Ruotsi maksaa kuitenkin petokorvauksia yhteensä vain 10 miljoonaa euroa, josta 6 miljoonaa euroa on porovahinkoja ja 4 miljoonaa muita vahinkoja. Ruotsin viranomaisen mukaan heillä on suuria vaikeuksia saada rahoitusta kasaan korvauksien maksamiseksi eikä järjestelmä korvaa esimerkiksi karhun aiheuttamaa vasahävikkiä kuin noin 5 %:n verran. On myös arvioitu, että Ruotsin suurpetojen aiheuttamat porovahingot olisivat noin nelinkertaiset Suomeen verrattuna. Vertailun vuoksi Suomen vuoden 2013 toistaiseksi suurimmat suurpetojen aiheuttamat porovahingot olivat noin 8 miljoonaa euroa, josta vajaa 16 % on ilveksen aiheuttamia.

Huomattava on myös, että reviiripohjaiseen korvausjärjestelmään siirtyminen ei ole pelkästään kansallisesti ratkaistavissa. Porovahinkojen korvausjärjestelmän oikeusperusta on yhteisiä markkinajärjestelyjä koskevan asetuksen (Single CMO Regulation) artikla 182(1). Komissio on hyväksynyt sen täytäntöönpanopäätöksellä (31.3.2016, C(2016) 1752 final) porojen ja porotuotteiden tuotantoon ja kaupan pitämiseen Suomessa myönnettävien kansallisten tukien sallimisesta. Komission päätöksessä suurpetojen porotaloudelle aiheuttamien vahinkojen korvaamisen maksuvaltuus on enintään 10 miljoonaa euroa. Reviiripohjaiseen korvausjärjestelmään siirtyminen tai edes nykyisen korvausjärjestelmän muuttaminen edellyttää komission maatalouspääosaston hyväksyntää. Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole suunnitelmia siirtyä reviiripohjaiseen korvausjärjestelmään.

Lisäksi ilves aiheuttaa jonkin verran vahinkoa turkistarhaukselle, karja- ja lammastaloudelle sekä myös metsästyskoirille metsästystilanteessa. Ongelmaksi ei aina katsota pelkästään ilveksen aiheuttamia vahinkoja, vaan myös sen aiheuttamaa haittaa ja harmia, jotka koituvat vahinkojen ennaltaehkäisystä. Ajoittain ilveksiä tulee asutukseen ja pihapiireihin ja jotkut yksilöt voivat joko sairauden aiheuttaman nälkiintymisen tai oppimisen kautta toistuvasti hakea ravintoa pihapiireistä. Myös nuoret vaeltavat ilvesyksilöt saattavat vierailla pihapiireissä helppoa ravintoa, kuten kotikissoja, ja piharusakoita saalistamassa. Vaikka vierailut eivät johdaisi varsinaisiin vahinkoihin, ne aiheuttavat alueella yleensä vaatimuksia pihailvesten poistamiseksi. Ihmisten sietokykyä voidaan lisätä ja samalla ilvesvastaisuutta vähentää sallimalla kannanhoidollinen metsästys, joka samalla lisää ilveksen arvostusta arvokkaana riistaeläimenä.

3.2 Alueelliset rajoitukset

Asetuksessa asetetaan alueellisia rajoituksia kannanhoidolliseen metsästyksen ilveskannan hoitosuunnitelman eri kannanhoitoalueita koskevien tavoitteiden johdosta. Maa- ja metsätalousministeriö pyrkii tämän asetuksen avulla saattamaan ilvespopulaation kehityksuralle, josta voidaan käyttää nimitystä "vakaa populaatio" (kuva 3). Asetuksen verotusprosentit ovat seuraavat: muun Suomen kannanhoitoalueen itäisellä osa-alueella ja läntisellä osa-alueella sallitaan molemmilla noin 16 % verotus.

Itäiseen osaan kuuluisivat Kainuun maakunnan poronhoitoalueen ulkopuolinen alue, Keski-Suomen maakunta lukuun ottamatta Kuhmoisten kuntaa, Pohjois-Savon, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan, Etelä-Karjalan sekä Kymenlaakson maakunnat sekä Päijät-Hämeen maakuntaan kuuluvat Sysmän ja Hartolan kunnat sekä Heinolan kaupunki.

Läntiseen osaan kuuluisivat Pohjois-Pohjanmaan maakunnan poronhoitoalueen ulkopuolinen alue, Keski-Suomen maakuntaan kuuluva Kuhmoisten kunta, Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan, Satakunnan, Pirkanmaan, Kanta-Hämeen, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakuntien alueet sekä Päijät-

Hämeen maakunnan alue lukuun ottamatta Sysmän ja Hartolan kuntia sekä Heinolan kaupunkia sekä Lapin maakunnassa Kemin ja Tornion kaupunkien ja Keminmaan kunnan alueet.

Itäiselle osa-alueelle esitetään enintään 202 yksilöä ja läntiselle osa-alueelle 202 yksilöä, yhteensä siis 404 yksilöä. Alueilla, jossa ilveksiä on tiheydeltään harvassa verrattuna maapinta-alaan, ei ilveskantaa ole syytä verottaa voimakkaasti.

Poronhoitoalueella ilveskanta on harva, havaintoaineisto alueellisesti huonosti kattavaa ja siellä esiintyy vain noin 4 % Suomen arvioidusta ilveskannasta. Verotus perustuisi siellä porovahinkojen mahdollisimman tehokkaaseen vähentämiseen. Poronhoitoalueen ilveksen porotalouselinkeinolle aiheuttamat vahingot ovat edelleen huomattavat ja vuonna 2015 ilveksen tappamia poroja löydettiin 579 kappaletta ja laskennallinen vahinko oli noin 1 miljoona euroa. Määrä on huomattavasti vähemmän kuin huippuvuotena 2013, jolloin ilveksen tappamia poroja löytyi 872. Alkuvuoden alustavat tulokset näyttäisivät 23 % lisäystä porovahingoissa vastaavaan ajankohtaan nähden (kuva 10). Ennakoarvioiden mukaan ilveksen aiheuttamien porovahinkojen euromääräinen kasvu on kuitenkin noin 45 % johtuen porojen käypien arvon riistavahinkolain 13 §:n mukaisen 5-vuotistarkistuksen johdosta. Ilveksen aiheuttamien porovahinkojen määrän arvioidaan nousevan noin miljoonasta 1,45 miljoonaan euroon.

Poronhoitoalueelle ei aseteta kiintiötä edellisvuoden tapaan. Suomen riistakeskus on silti velvollinen varmistamaan myöntäessään poikkeuslupia poronhoitoalueelle, että päätös on luontodirektiivin sekä kansallisten metsästystä koskevien säännösten mukainen.⁸ Toisin sanoen Suomen riistakeskuksen tulee tapauskohtaisesti harkita myös poronhoitoalueen osalta ennen päätöksen tekemistä vielä erikseen, onko muuta tyydyttävää ratkaisua ja haittaako metsästys suotuisan suojelutason säilyttämistä. Harkintavaltaa rajaavat myös EU:n luontodirektiivissä (92/43/ETY) mainitut myöntämisperusteet ja niiden tulkintasisältö, mikä on muotoutunut Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisujen sekä luontodirektiivin tiukkaa suojelua koskevan ohjeasiakirjan kautta.

3.3 Erityistä

Luonnonvarakeskuksen kannan seurannan ja sitä tukevan tutkimustyön perusteella suurpedot ovat potentiaalisin metsäpeuralle heikon vasatuoton ja kuolevuutta aiheuttava ensisijainen tekijä. Luonnonvarakeskuksen metsäpeurojen vasaseurannat osoittavat, että panta-aineistosta vain kolmasosa syntyneistä oli elo-syyskuussa enää hengissä. Lisäksi suurpedot aiheuttavat hävikkiä aikuisille metsäpeuroille, joiden kuolinsyistä noin 60 % on määritetty suurpetojen osalle (55 kuollutta ja löydettyä pantapeuraa vuosina 2009–2015). Suomen riistakeskuksen tulee kohdentaa poikkeuslupia metsäpeuran suojelemiseksi, jotta ilveksen aiheuttamaa vasahävikkiä saadaan pienemmäksi erityisesti metsäpeuran vasonta-alueilla.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että Suomen riistakeskuksen tulee harkita ennen poikkeuslupapäätöksen tekemistä vielä erikseen, onko alueittain muuta tyydyttävää ratkaisua ja haittaako metsästys suotuisan suojelutason säilyttämistä. Suomen riistakeskuksen tulee selvittää metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen nojalla metsästyslain 41 a §:n 1-3 kohdan tapauksissa (ns. vahinkoperusteiset poikkeusluvut) poikkeuslupan kohteena olevan riistaeläinlajin kannan tai kannan tilan haetulla poikkeuslupa-alueella, yksilön käyttäytymisen haetulla poikkeuslupa-alueella, tarvittaessa mm. viranomaisien tiedot, jotka liittyvät poikkeuslupan hakuperusteeseen sekä toimenpiteet, jotka poikkeuslupan sijasta voitaisiin toteuttaa. Tämä Suomen riistakeskuksen täytyy todentaa erikseen jokaisen lupahakemuksen kohdalla sekä lisäksi dokumentoida tarkasti poikkeuslupapäätökseen kaikki luontodirektiivin 16 artiklan 3 kohdassa mainitut yksityiskohtaiset muutovaatimukset, jotka on todettu jotta luontodirektiivin jäsenvaltioille asettamat velvoitteet raportoinnista voidaan täyttää.

⁸ KHO:n päätös 10.6.2009, taltionro 1499, dnro 881/1/08.

4 Esityksen vaikutukset

Esitys pohjautuu Luonnonvarakeskuksen laatimaan populaatiomalliin, joka tuottaa ennusteen ilveskannan kehityksestä vuoteen 2019 saakka havaitun kannankehityksen ja verotusmäärien perusteella. Nyt käytetty malli tarjoaa hyvät lähtökohdat arvioida Suomen ilvesten kannankehityksen viimeisen viidentoista vuoden aikaisia vaihteita analyttisesti.

Muun Suomen alueella kannanhoidollisella metsästyksellä pyritään kannan laskun hallittuun tasaamiseen, mutta edelleen tihentymien purkamiseen. Toisaalta selvästi pienenevä verotusmäärä voi luoda painetta sosiaaliselle kestäväyydelle. Ylläpitävä tai hieman sitä varovaisempi verotustaso johtaisi todennäköisimmin toivotulle kehitysuralle. Joka tapauksessa lisääntymisiässä oleviin naaraisiin kohdistuva verotus tulisi pitää maltillisena.

Tavoitteena on myös, että ilveskanta koko maan mittakaavassa säilyy elinvoimaisena, ilveksen läsnäolosta aiheutuvat haitat minimoidaan ja ilveskanta pidetään ihmisarkana. Esitys voi jonkin verran parantaa metsäpeuran vasatuottoa ja vähentää kuolleisuutta, kun ilveslupia kohdennetaan metsäpeurojen hyville vasontaluille Kainuussa. Kannanhoidollisen metsästyksen lisäksi vahinkoperusteisella pyynnillä, jota ei ole erikseen tällä asetuksella rajattu, voidaan vaikuttaa ihmisten sietokyvyn kasvattamiseen ja sen käyttö vähentää myös merkittävistä vahingoista maksettavia korvauksia.

Populaatiomalli koskee vain poronhoitoalueen ulkopuolella olevaa muun Suomen kannanhoitoaluetta. Poronhoitoalueelle se ei sovellu. Poronhoitoalueella pyritään edelleen ensisijaisesti vähentämään ilveksen aiheuttamia erityisen merkittäviä vahinkoja myös kannanhoidollisella metsästyksellä, mutta kiintiön asettaminen ei ole tarpeellista.

Kannanhoidollisen metsästyksen lisäksi vahinkoperusteisilla luvilla tapahtuva pyynti saattaa vähentää myös merkittävistä vahingoista maksettavia korvauksia, ellei kohteen suojaaminen akuutissa tilanteessa ole mahdollista (muu tyydyttävä ratkaisu). Esimerkiksi vuonna 2013 vain muutama ilvesyksilö aiheutti muutamille turkistarhoille yhteensä yli 200 000 euron vahingot ja kymmenkertaisti aiempaan nähden ilvesten aiheuttamat kotieläinvahingot.

Luontodirektiivin lajiraportoinnissa jaksolla 2006–2012 ilveksen arvioidaan levinneisyytensä ja populaatiokoon perusteella olevan suotuisan suojelun tasolla. Koska vain tulevaa metsästysvuotta koskevan asetuksen taustalla olevaa mallia päivitetään vuosittain, toteutuneen verotuksen vaikutusta voidaan seurata ja tarvittaessa verotusprosenttia voidaan muuttaa. Koko maan mittakaavassa kannan kasvu on hidastunut verrattaessa kasvunopeutta aikaan ennen vuotta 2010, mutta ilvesten määrissä ja kannan kehitysvaiheissa on suuria alueellisia eroja. Muutoksia kannan koossa onkin syytä tarkastella usean vuoden ajanjaksoina, koska yksittäisen vuoden metsästysverotuksen kokonaisvaikutus ilveskannan kehitykseen riippuu sitä edeltäneiden vuosien ja välittömästi seuraavien vuosien metsästysverotuksen määrästä. Ilveskannan kehitykseen vaikuttavat myös monet vaikeasti ennakoitavat muut tekijät, kuten muutokset saaliseläinkantojen koossa, ilvesten luontaisessa kuolevuudessa, elinympäristön laadussa ja sääolosuhteissa. Enimmäismäärät eivät yksittäisen metsästyskauden tasolla vaaranna Suomen ilveskannan elinvoimaisuutta poronhoitoalueen ulkopuolisella kannanhoitoalueella.

Kannan elinvoimaisuus tai suotuisan suojelun taso eivät kuitenkaan ole uhattuina. Viimeisimmässä uhanalaisuustarkastelussa (2015) ilves muuttui uhanalaisesta silmälläpidettäväksi⁹.

Poronhoitoalueella kiintiöstä luopuminen on luonut Suomen riistakeskukselle aiempaa enemmän joustoa vahinkotilanteen mukaan etenkin niissä tilanteissa, jossa vahinkoperusteisten lupien käyttö on ollut ongelmallista vahinkoa aiheuttavan yksilön kohdentamisvaikeuksien takia etenkin sulan maan aikana. Myös pidenty nyt metsästysaika mahdollistaa ilveskannan tehokkaamman säätelyn ja vahinkojen vähentämisen, mikäli ke-

⁹ https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/159434/Suomen_nisakkaiden_uhanalaisuus_2015.pdf?sequence=3

liolosuhteet ovat pyynnin kannalta otolliset. Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole lakiin perustuvaa velvollisuutta antaa kiintiöasetusta, vaan metsästyslain 41 §:n 5 momentissa todetaan, että poikkeuslupien vuotuista saaliin määrää *voidaan* rajoittaa. Kiintiö itsessään ei johda yhdenkään ilveksen tappamiseen, vaan on eräänlainen ylimääräinen turva, että vaikka kiintiö täyttyisi, ei suotuisaa suojelutasoa vaaranneta. KHO on tämän todennut päätöksessään (10.9.2006, taltionro 1499) seuraavasti: poikkeusluvasta päättävä taho [nyk. Suomen riistakeskus] on velvollinen varmistamaan, että kukin päätös on luontodirektiivin ja kansallisten säädösten mukainen, niin että kulloinkin kysymyksessä oleva metsästys ei vaaranna suotuisaa suojelutasoa ja että muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole. Ministeriön kiintiö turvaa omalta osaltaan sääntelyn mukaista harkintaa. Asiaa käsiteltiin myös Euroopan yhteisöjen Suomen susien metsästystä koskevassa ratkaisussa (C-342/05), jossa todettiin, että tämä raja, joka vahvistetaan sen yksilöiden määrän perusteella, joka voidaan biologisesti poistaa kyseistä lajia vaarantamatta, muodostaa vain kehyksen, jonka puitteissa voidaan myöntää pyyntilupia, kun luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan mukaiset edellytykset lisäksi täyttyvät.

Myös Luonnonvarakeskus on todennut, että poronhoitoalueen ongelmat ovat alueen suuri pinta-ala, petoyhdysmiesverkoston harvuus ja pentuehavaintojen pieni määrä. Näin ollen maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että verotuksen pohjana toimii kiintiötä paremmin alueen ilveksen aiheuttamisen porovahinkojen kehitys, jota voidaan seurata lähes reaaliaikaisesti Riistavahinkorekisterin kautta. Kiintiön asettaminen on tässä mielessä tarpeetonta, kun otetaan vielä huomioon, että vain noin 4 % ilveskannasta esiintyy poronhoitoalueella.

Muun Suomen kannanhoitoalueen jakaminen verotussuunnittelussa kahtia itäiseen ja läntiseen osa-alueeseen on syytä säilyttää edelleen, koska tutkimuksissa on havaittu ilveskannan kehitysvauhdissa ja -suunnissa merkittäviä eroja eri osissa Suomea. Aluejaon perusteena on käytetty sekä ilvespopulaation kehityshistoriatietoja että luonnonmaantieteellisiä perusteita. Maa- ja metsätalousministeriö ei kuitenkaan katso tarkoituksenmukaiseksi asettaa tarkempia kiintiöitä tätä jakoa pienemmille osa-alueille.

5 Asian valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriössä on valmisteltu virkatyönä ehdotus maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi poikkeusluvalla sallittavasta ilveksen metsästyksessä metsästysvuonna 2016–2017. Siinä asetetaan suurin sallittu saalismäärä ja rajataan alue, jossa poikkeuslupaharkintaa voidaan Suomen riistakeskuksen toimesta tehdä.

Esitysluonnoksesta pyydettiin lausuntoja seuraavilta tahoilta: ympäristöministeriö, sisäministeriön poliisi-osasto, Rajavartiolaitos, Luonnonvarakeskus (Luke), Suomen riistakeskus, Suomen ympäristökeskus (SYKE), Metsähallitus, Paliskuntain yhdistys, Saamelaiskäräjät, Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto (MTK), Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (SLC), Suomen Luonnonsuojeluliitto, WWF Suomi, Suomen Metsästäjäliitto ry ja Natur och Miljö r.f.

Lausuntoja annettiin yhteensä 13. Itäiselle osa-alueelle Kainuun metsäpeurapopulaation turvaamiseksi on saaliskiintiötä kasvatettu kymmenellä ilveksellä lausuntokierroksen määrästä osittain 2016 alkavan metsäpeura Life -hankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi ja poikkeuslupien kohdentamisen helpottamiseksi.

Lausunnoissa todettiin mm. seuraavaa:

Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan laskevassa populaatiossa verotuskiintiön määrittämisessä tulisi noudattaa varovaisuusperiaatetta. Koska kannanhoidollisten poikkeuslupien lisäksi Suomen riistakeskus voi myöntää vahinkoperusteisia poikkeuslupia ilman etukäteen asetettua kiintiötä, ei 16 % mukaisella kannanhoidollisella verotuskiintiöllä voida varmistaa toteutuvan verotuksen pysyvän kestävyysrajoissa. Näin ollen ympäristöministeriön mielestä kannanhoidollisten poikkeuslupien kiintiötä poronhoitoalueen ulkopuolelle tulisi harkita pienennettäväksi nyt esitetystä. Lisäksi ympäristöministeriö katsoo, että poronhoitoalueelle tulisi asettaa kiintiö ja petoyhdysmiesverkoston toimintaa vahvistaa kannanarvioinnin epävarmuuden vähentämiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriön mukaan ilveksen kannanhoidossa ongelmia aiheuttaa erityisesti negatiivinen asenneilmapiiri ilvestä kohtaan. Ympäristöministeriön mielestä asenneilmapiirin parantaminen sallimalla kannanhoidollinen metsästys ei kuitenkaan ole ratkaisu mahdolliseen ilvesvastaisuuteen. Tutkimustieto ei tue oletusta metsästyksen positiivisesta vaikutuksesta ihmisten asenteisiin ja hyväksyttävyyteen. Sosiaalisen hyväksyttävyyden parantamiseksi tulisikin ensisijaisesti käyttää muita keinoja kuin metsästystä.

Ympäristöministeriö katsoo, että parhaiten ihmisten sietokykyä voidaan parantaa laajentamalla ilveksestä aiheutuvien vahinkojen ennaltaehkäisyn keinovalikoimaa kannanhoitosuunnitelman mukaisesti sekä pyrkimällä korjaamaan syvään juurtuneita ennakoasenteita tiedollisella ohjauksella. Edelleen ympäristöministeriön mukaan tulisi aktiivisesti pyrkiä etsimään uusia näkökulmia ja tapoja ilveskannan ja niiden saaliseläinkantojen kokonaisvaltaiseen hoitamiseen sekä taloudellisen ja sosiaalisen hyväksyttävyyden parantamiseen.

SYKE toteaa, että tutkimusten mukaan ilveskanta kestää arviolta 10–13 %:n verotuksen (Kojola 2003). Tämän ja kannanarvion epävarmuuden johdosta SYKE katsoo, että kiintiön mitoituksessa tulee käyttää varovaisuusperiaatetta.

Suomen riistakeskus toteaa, että itäisen osa-alueen erityispiirteenä on mm. Kainuun metsäpeura-alueen haasteet. Kainuun metsäpeurapopulaation koko on hälyttävästi laskenut. Pantaseuranta-aineistojen mukaan Kainuun metsäpeuravaatimien vasoista ainoastaan noin kolmasosa on enää elossa syksyllä. Populaation vasatuotto ei nykyisellään riitä korvaamaan kuolleisuutta, mikä on johtanut kannan pienenemiseen. Pantaseurantaan perustuvien havaintojen perusteella Kainuussa metsäpeurojen vasatuotto on tänä vuonna hyvin heikko. Neljästätoista pannoitetusta vaatimesta 12 on jo menettänyt vasansa (Paasivaara henk. koht. tiedonanto). Tilanne on akuutti. Metsäpeurojen kuolleisuudessa merkittävä rooli on liikenteellä ja suurpedoilla. Suomen riistakeskuksen arvion mukaan alueen suurpetokantoja on leikattava suunnitelmallisella verotuksella, jotta metsäpeurapopulaatioon kohdistuvaa kuolleisuutta saadaan pienennettyä. Suomen riistakeskus esittääkin, että metsä-peurapopulaatioon kohdistuvan predaation vuoksi Kainuun metsäpeura-alueen ilves-kannan säätelämiseksi osoitettaisiin 10 yksilön lisäys itäisen osa-alueen kiintiöön. Tämän korotuksen turvin on mahdollista kohdistaa alueelle verotusmäärä, jolla alueen ilveskantaa voidaan hallitusti leikata. Toimenpide todennäköisesti vähentäisi myös poronhoitoalueelle vaeltavien ilvesten määrää. Ilvesten aiheuttamat porovahingot ovat voimakkaassa kasvussa metsäpeura-alueen pohjoispuolella. Suomen riistakeskuksen laskelmien mukaan tämä verotus leikkaa alueen ilveskantaa merkittävästi, mutta ei vaaranna ilveksen suojelun tasoa. Tänä vuonna alkavan Metsäpeura Life -hankkeen toimenpidealueilla on seurattava tarkasti vasatuottotilannetta ja suurpetokantojen kehitystä. Hyvin suunnatuilla toimenpiteillä on pidettävä yllä edellytykset Life -hankkeen onnistumiselle. Tilanne on kuitenkin tällä hetkellä akuutein Kainuussa, minkä vuoksi ainakin ilveksen osalta voimakkain tarve reagoinnille verotussuunnittelun keinoin on Suomen riistakeskuksen arvion mukaan siellä.

Suomen riistakeskus pyysi asetusluonnoksesta palautetta alueellisilta riistanneuvostoilta. Palautteen antamismahdollisuus oli ensimmäinen kuluvaan vuoden ilveskanta-arvion valmistumisen jälkeen. Kannanottoja saatiin neljältä alueelliselta riistanneuvostolta. Saatujen kannanottojen perusteella esitettyä suurimman sallitun saalismäärän pudotusta pidetään liian suurena. Uhkana nähdään se, että yhdessä kanta-arvion epätarkkuuden kanssa pyyntimäärän pienentäminen johtaa ilveskannan kasvuun, vaikka tavoitteena tulisi olla alueesta riippuen kannan koon laskeminen edelleen, tai ainakin kannan kasvu tulisi estää riittävällä verotuksella. Epäluotamus kanta-arvioihin ja Luonnonvarakeskuksen toimintaan suurpetohavaintojen luovuttamiseen liittyen nousevat lausunnoissa esille petohavainnoinnin laadun ja kanta-arvioiden tarkkuuden uhkina.

Suomen riistakeskus katsoo, että asetusluonnoksessa esitetty verotusmäärä kymmenellä yksilöllä korotettuna on tarpeen ilveskannan hoidon näkökulmasta. Muun Suomen kannanhoitoalueen ilveskanta voi esitetyllä verotuksella, ja huomioiden verotuksen näkymisen kanta-arviossa viiveellä, kokonaisuudessaan edelleen hienokseltaan laskea. Tämä on kuitenkin tarkoituksenmukaista ottaen huomioon ilvestiheimpien alueiden haasteet ja metsäpeuran suojelutilanteen kriittisyyden sekä ilveskannan hoidon sosiaalisen kestävyys. Suomen riistakeskus tulee verotussuunnittelullaan pyrkimään siihen, että ilves-tiheimmillä alueilla kantaa voitaisiin edelleen verottaa riittävästi suhteessa kannan kokoon ja tiheyteen. Alueilla, joilla ilveskanta on harva, pyritään verotustasoon, joka mahdollistaa kannan levittäytymisen ja kasvun. Erityisesti itäisessä Suomessa on

alueita, joilla elää suhteellisen runsaslukuisina useita suurpetolajeja. Tästä aiheutuu haasteita riistataloudelle, minkä Suomen riistakeskus mahdollisuuksien mukaan huomioi verotussuunnittelussaan. Koska ilveskannan koon kehittymistä seurataan vuosittain, voidaan tulevien vuosien verotusmäärissä huomioida ilveskannan kehitys, ja varmistaa kannanhoidon ekologinen kestävyys.

Suomen riistakeskuksen alueellisille riistaneuvostoilta on annettu mahdollisuus kommentoida asetustaloussuunnostusta. Alueellisten riistaneuvostojen kommentit on koottu Suomen riistakeskuksen lausunnon liitteeksi.

Paliskuntain yhdistys toteaa, että petovahinkomäärät ovat poronhoitoalueella mittavat. On myös muistettava, että petojen aiheuttamista porovahingoista tulee esiin vain murto-osa. Löydettyjen vahinkojen suurin aiheuttaja on ahma ja suurimmasta osasta löytymätöntä hävikkiä vastaa karhu. Suojelluista pedoista myös ilves, susi ja kotkat aiheuttavat huomattavia porovahinkoja vuosittain. Petovahinkokertymät vaikuttavat erittäin merkittävästi teurasporojen määrään ja tätä kautta koko elinkeinotoiminnan ketjuun.

Asetusmuistiossa todetaan, että poronhoitoalueella tavoitteena on vähentää ilveksen aiheuttamia porovahinkoja. Porotalouden kokemien menetysten hallinta edellyttää joustavuutta poronhoitoalueen petokantojen säätelyssä. Metsästyksen mitoituksessa tulee seurata löydettyjen porovahinkojen määrää, sillä havainnoitsijaverkostoon perustuvat kanta-arviot eivät anna poronhoitoalueella luotettavaa kuvaa petokantojen koosta. Tämä poronhoitoalueen erityispiirre on huomioitu muistiossa hyvin.

Asetuksessa ei esitetä poronhoitoalueelle ilveskiintiötä. Poronhoitoalueen saalismäärää ei rajoiteta. Tämä on perusteltu linjaus ja mahdollistaa joustavamman käytännön muuttuvien tilanteiden mukaisesti. Porovahinkojen hallinnassa sekä kannanhoidollisten että vahinkoperusteisten poikkeuslupien joustavan myöntämisen mahdollisuus on äärimmäisen tärkeää.

Poronhoitoalueen etelärajan tuntumassa elävät ilveskannat vaikuttavat merkittävästi ilvesten aiheuttamien porovahinkojen määrään. Tämän vuoksi metsästystä Lapin maakunnan poronhoitoalueen ulkopuolisilla alueilla sekä Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan poronhoitoalueen vastaisilla alueilla olisi tarpeellista lisätä porovahinkojen vähentämiseksi.

Suomen maksuvaltuutus porovahingoissa on tällä hetkellä 10 miljoonaa euroa ja valtion talousarvioissa vahinkoihin varattu määräraha on alimitoitettu jo useiden vuosien ajan. Sama toistuu kuluvaan vuoden vahinkojen kohdalla. Riskinä on, että vahinkokertymät ylittävät myös komission kanssa neuvotellun maksuvaltuutuksen. Tämä tulee huomioida poistolupien määrittämisessä ja myöntämisessä. Nykyisenkaltaisen vahinkojen keräilymalli on kestävätilanteessa, jossa korvausmäärärahat eivät riitä vahinkojen korvaamiseen. Lupakäytäntöjä tulee joustavoittaa ja prosessia nopeuttaa, jotta vahinkokertymien muodostumiseen voidaan puuttua. Ahmavahinkojen hallinta tulee asetuksella tehdä mahdolliseksi.

Metsähallitus on perehtynyt lausunnolla olevaan asetustaloussuunnostukseen ilveksen metsästystä koskevaksi kiintiöksi metsästysvuonna 2016–2017 ja pitää esitettyjen kiintiöiden suuruutta perusteltuina. Metsähallitus haluaa kuitenkin tuoda esille tänä vuonna alkavan metsäpeura Life -hankkeen ja sen huomioimisen ilvesten poikkeuslupia kohdennettaessa.

Suurpetojen aiheuttama saalistus on tutkimusten mukaan merkittävin metsäpeurojen kuolinsyy lajin alkupeuraisella esiintymisalueella Suomessa. Saalistus on myös todennäköisesti tärkein välikäteen syy peurakannan nykyiseen ahdinkoon. Aikuiset ja nuoret peurat ovat sopivaa saalista niin sudelle, karhulle kuin ilveksellekin.

Vuonna 2016 lokakuussa alkaa Metsähallituksen koordinoima seitsemänvuotinen LIFE-hanke, jossa tavoitteena on palauttaa metsäpeura sen entisille elinalueille Suomenselän eteläosiin luomalla kaksi uutta osakantaa, sekä tukemalla Ähtäri-Soini-Karstulan olemassa olevaa pientä metsäpeuraosakantaa. Näiden osakantojen on tarkoitus hankkeen jälkeen ajan saatossa yhdistyä.

Palautus toteutetaan siirtämällä metsäpeuroja viisivuotiseen tarhaukseen kahteen lisääntymis-/totutustarhaan Seitsemisen ja Lauhanvuoren kansallispuistoissa, sekä hankkeen aikana kolme kertaa toistettavaan lyhytkestoisempaan 3–6 kuukauden totutustarhaukseen Natura-alueen FI0900005 tuntumassa (Karstula).

Peuroja on mainituissa tarhoissa vuodesta 2017 alkaen, ja niitä vapautetaan ajoittain 2018 alkaen. Tarhausvaihe kestää kokonaisuudessaan vuoteen 2022 saakka. Koko tarhaus- ja vapautusvaihe sekä sitä seuraavat vuodet ovat palautuksen onnistumisen kannalta äärimmäisen herkkiä. Tarhauksen yhteydessä tullaan erilaisin rakenne- ja teknisin ratkaisuin kiinnittämään erityistä huomiota suurpetojen taholta peuroihin kohdistuvaan turvallisuusriskiin, mutta jo pelkkä petojen läsnäolo aitausten tuntumassa voi olla riskitekijä tarhaukselle. Lisäksi jo vapautettujen peurojen elossa säilyminen on suoraan kytköksissä vallitsevaan saalistuspaineeseen.

Tämän vuoksi Metsähallitus katsoo olevan perusteltua, että ilvesten poikkeuslupia voidaan tarvittaessa kohdentaa totutustarhojen seudulle, sekä myöhemmin tarpeen mukaan myös alueille joille vapautetut peurat vaikuttavat asettuvan.

Saamelaiskäräjät ilmoitti, ettei lausu asiasta.

Rajavartiolaitos toteaa, että sen esikunta toimii samalla sisäministeriön rajavartio-osastona ja se lausuu asiassa seuraavaa: Metsästyslain (615/1993) 37 §:n nojalla ilves on rauhoitettu koko maassa ympäri vuoden. Rauhoituksesta voidaan kuitenkin poiketa metsästyslain 41 §:n poikkeuslupasääntelyn nojalla. Asetusluonnoksessa ehdotetaan Suomen riistakeskuksen antamilla poikkeusluvilla kannanhoidollisesti saalistettavien ilvesten lukumääräksi enintään 394 yksilöä jakaantuen maantieteellisesti maan itäiselle ja läntiselle alueelle. Sääntely ei koskisi poronhoitoalueita, joissa saalismäärää ei rajoitettaisi. Suomen ilveskanta on viimeisen 10 vuoden aikana lähtenyt jyrkkään nousuun. Tästä huolimatta kuluvalle metsästysvuodelle esitetään vain 394 yksilön kiintiötä, kun vielä viime metsästysvuodelle kiintiö oli 487 yksilöä. Rajavartiolaitos kannattaa kiintiön pysyttämistä vähintäänkin viime vuoden tasolla, koska pitkään nousussa ollut ilveskanta kestää varsin hyvin ehdotettua suuremman kannan verotuksen, jolloin myös pystytään minimoimaan ilveksen petoeläimenä aiheuttamat uhat ja vahingot sekä estämään kannan lähteminen jälleen uudelleen nousuun.

Suomen luonnonsuojeluliitto toteaa, että ilveskannan kehitys on ollut viime vuosikymmeninä suotuisaa, mutta nyt kanta on valtaosassa maata laskenut. Lisäksi useimpien alueiden tiedot perustuvat TASSU-tietoihin, mihin liittyy Uudenmaan laskennan kokemusten mukaan merkittävä yliarvioinnin riski. Siksi verotusta on syytä laskea nyt esitetystä 16 prosentista selvästi 12 prosenttiin. Poronhoitoalueen eteläpuolella ilves aiheuttaa hyvin vähän korvattavia vahinkoja. Ilveksen pyynnin perustelu haitallisten vieraslajien syömisellä (esimerkiksi valkohäntäkauris ja kissa) sekä ihmisarkuuden säilyttämisellä ovat perusteettomia ja virheellisiä. Ne pitäisi virallisista asiakirjoista poistaa.

WWF toteaa, että Poronhoitoalueen eteläpuolisen Suomen ilveskanta on pienentynyt vajaalla 10 prosentilla vuodessa. MMM kertoo taustamuistiossa, sen tavoitteena on ollut ”leikata kannan kasvua ja tasapainottaa ilvesten määrää suhteessa muuhun luontoon”. MMM toistaa asetusluonnoksen taustamuistiossa jälleen kerran ilveksen metsästyksen perusteena sen, että ilvestä koskevat ”ongelmat liittyvät ihmisten sietokyvyn lisäämiseen ja parantamiseen”, ja että ”ihmisiä ärsyttää ilveksen tapa saalistaa valkohäntäpeurojen, metsäkauriiden tai jäniksien ruokintapaikoilla, jolloin riistanhoitotyön koetaan valuvan hukkaan.” Kuten WWF on jo useina aiempina vuosina lausunnoissaan korostanut, nämä ovat hataralla pohjalla olevia ja vinoutuneen otoksen mielipiteisiin perustuvia argumentteja luontodirektiivin määräyksistä poikkeamiseen, eivätkä WWF:n mielestä ole varsinkaan hyväksyttäviä perusteita tarkoituksellisesti metsästyksellä vähentää ilveskantaa, kuten MMM on viime vuosina tehnyt sallimalla vakaan populaation tason ylittävän kokonaisverotuksen.

WWF selvitti maaliskuussa 2013 suomalaisten asenteita ilvekseen laajassa mielipidekyselyssä. Kyselyn tulosten mukaan ylivoimainen enemmistö, 73 prosenttia suomalaisista oli sitä mieltä, että ilveksiä ei ole Suomessa liikaa. Sama määrä suomalaisista katsoi, että heidän sietokykynsä ilvestä kohtaan ei ole ylittynyt. Vain yhdeksän prosenttia suomalaisista katsoi, että ilveksiä on Suomessa liikaa ja ilmoittaa sietokykynsä ilvestä kohtaan ylittyneen. Kaikista vastaajista valtaosa (61 %) oli sitä mieltä, että ilvestä voidaan säädellysti metsästä, mutta kestävä verotuksen tasoa ei pidä ylittää. Vastaajista 15 % oli sitä mieltä, että ilveskannan luon-

taista kehittymistä ei tulisi metsästyksellä rajoittaa lainkaan, ja 14 % vastaajista vastasi, että ilveksiä tulisi metsästyksellä selvästi vähentää. Vastaajien ilvesasenteet ovat melko samanlaisia riippumatta esimerkiksi iästä tai siitä, onko perheessä metsästyslupia. Vastaajina kyselyssä oli 2191 vähintään 18-vuotiasta suomalaista koko maan alueelta.

Poronhoitoalueen eteläpuolisessa Suomessa ilveksen kotieläintaloudelle aiheuttamat vahingot ovat vaatimatomia, eikä ilves ole vaaraksi ihmisille. Ilvesvastaista asennetta voi olettaa esiintyvän lähinnä metsästäjäkunnassa – saatetaan ajatella, että ilves ja metsästäjät kilpailevat samasta saaliista (esim. valkohäntäkauriista ja metsäkauriista). Kuitenkin WWF:n vuonna 2013 teettämän kyselyn mukaan myös niistä vastaajista, joiden perheessä on metsästyslupa, ylivoimainen enemmistö (68 %) oli sitä mieltä, että ilveksiä ei ole Suomessa liikaa eikä sietokyky ilvestä kohtaan ei ole ylittynyt. Lisäksi valkohäntäkauris on Suomessa vieraslaji, kun taas ilves on arvokas osa luontaista lajistoaamme. Ilveksellä on tutkimusten mukaan myös merkitystä pienpetojen (mm. ketun ja supikoiran) kantojen säätelijänä, ja tätä kautta elinvoimainen ilveskanta vaikuttaa suotuisasti esim. kanalintukantoihin.

LUKE:n mallinnuksen mukaan 16 % verotustasolla eli alueen nykyisessä ilveskannassa noin 387 yksilön kokonaisverotuksella oltaisi ”vakaan populaation” kehityslinjalla. Myönnettyjen ilveslupien käyttöaste on hyvin korkea: metsästysvuonna 2015–2016 käytettiin poronhoitoalueen luvista 100 % ja muun Suomen luvista noin 96 %. MMM esittää alueelle 394 ilveksen metsästyskiintiötä eli hivenen yli 16 % verotusta kokonaiskannasta. WWF:n mielestä esitetty kiintiö on kannan kokoon nähden hyväksyttävällä tasolla, mutta kiintiöön tulee laskea muutkin kuin metsästyslain 41 a §:n 3 momentin mukaiset poikkeusluvut, pois lukien tutkimusperusteiset poikkeusluvut, joilla pyydetty eläin on tarkoitettu vapauttaa merkitsemisen tai GSM/GPS-pannan asettamisen jälkeen elävänä takaisin luontoon.

MTK pitää tärkeänä, että kannanhoidollisten kiintiöiden lisäksi vahinkoperusteisten lupien määrää ei rajoiteta. MTK:lla ei ole huomautettavaa esitettyihin kiintiöihin.

Luonnonvarakeskus toteaa, että Suomen ilveskanta on vuonna 2016 ennen metsästyskautta 2 490–2 560 vuotta vanhempaa aikuista yksilöä. Ilvesten vähimmäiskannan koko on laskenut (laskua 7,8 %) edelliseen arvioon verrattuna. Vuonna 2015 arvioidaan havaitun 453–474 erillistä pentuetta, mikä on hieman vähemmän kuin vuonna 2014 (487–541). Koko maan mittakaavassa kannan kasvu on hidastunut verrattaessa vuotuista kasvunopeutta aikaan ennen vuotta 2010, mutta ilvesten määrissä, kannan kehitysvaiheissa ja levittämishistoriassa on suuria alueellisia eroja. Käytettävä aluejako mahdollistaa tarkempien kannanhoidollisten toimenpiteiden suunnittelun suhteessa kannan rakenteeseen liittyvään lisääntymispotentiaaliin.

Suomen ilveskannan kehityksestä laaditun neljän vuoden aikajänteen populaatiomallin mukaan, kannan kasvu pysähtyy, kun metsästysverotus on tarkastelujaksolla noin 16 %. Metsästysverotuksen ollessa tätä suurempi kanta todennäköisesti pienenee. On syytä huomioda, että metsästysverotusvaikutusta on arvioitu voimakkaan kasvuvaiheen populaation tuottamiin kasvu- ja verotusennusteisiin. Nyt esitetty verotustaso 16 % sekä itäiselle että läntiselle alueelle, tulisi neljän vuoden aikajänteellä todennäköisesti vakauttamaan Suomen ilveskannan koon nykyistä kehityssuuntaa.

Yksittäisenä metsästysvuonna tapahtuvan verotuksen kokonaisvaikutus ilveskannan kehitykseen riippuu sitä edeltäneiden vuosien ja välittömästi seuraavien vuosien metsästysverotuksen määrästä. Tästä johtuen muutoksia kannan koossa on syytä tarkastella usean vuoden ajanjaksoina. Ilveskannan alueelliseen kehitykseen vaikuttavat myös monet vaikeasti ennakoitavat tekijät, kuten muutokset saaliseläinkantojen koossa, ilvesten luontaisessa kuolleisuudessa ja elinympäristön laadussa.

Tällä hetkellä (vuonna 2016) jo tapahtuneet muutokset taustalla olevan ennustemallin lähtötietoihin (pentueiden määrään) voidaan nähdä vasta tulevan talven havaintoaineistossa (yhden vuoden viive). Metsästyssaaliin kautta saatava tieto lisääntymisikäisten naaraiden osuudesta koko metsästyssaaliissa antaa kuitenkin viitteitä lisääntymisikäisiin naaraisiin kohdistuvan metsästysverotuksen koventumisesta viimeisten metsästysvuosien aikana. Tämä havaittu muutos poikkeaa skenaariomallin populaatiodynamiikan oletustilanteesta, mutta on osin huomioituna naarasverotuksen vakiossa (vuosien painotettu keskiarvo). Sekä pentuearvioon

että mallin tuottamaan metsästyskestävyyteen liittyy arviovuonna epävarmuustekijöitä, jotka olisi tarpeen erityisesti huomioida verotussuunnittelussa. Jatkuessaan lisääntymisikäisten naaraiden kuolleisuuden kasvu pienentää ilveskannan kasvunopeutta. Neljän vuoden ennustetta tulisi tarkastella kokonaisvaltaisesti, myös populaatioennusteiden vaihteluvälit huomioon ottaen. Asetusluonnoksessa mainitut enimmäismäärät koskien poikkeusluvalla sallittavaa ilveksen metsästystä metsästysvuonna 2016–2017 eivät yksittäisen metsästyskauden tasolla vaaranna Suomen ilveskannan elinvoimaisuutta poronhoitoalueen ulkopuolella olevalla kannanhoitoalueella. Asetusluonnosta koskevaan muistioon liittyen, Luonnonvarakeskus huomauttaa sivulla 12 mainittuun suurpetojen aiheuttamaan metsäpeuranvasahävikkiin liittyen: ilveksen aiheuttamasta vasahävikistä tai sen suuruusluokasta suhteessa muihin suurpetoihin ei ole havainto- eikä tutkimusaineistoa olemassa. Aikuiskuolleisuuden aiheuttajana aineisto osoittaa muiden suurpetojen olevan ilvestä merkittävämpi tekijä.

Suomen metsästäjäliitto toteaa, että Suomessa elää edelleen Euroopan vahvin ilvespopulaatio. Ilves on selvästi runsaslukuisin suurpetomme, jonka kanta on pitkään ollut vahvassa kasvussa. Kantaa tulee kansallisesti säädellä kannanhoidollisella metsästyksellä. Ilveksen arvo riistaeläimenä on kasvanut ilvesjahdin myötä ja näin ollen se myös rikastuttaa suomalaista eräkulttuuria.

Ilveskanta on viime vuodesta jatkanut edelleen kasvuaan Keski-Suomessa, Pohjois-Hämeessä ja poronhoitoalueella. Muualla maassa kannan negatiiviset muutokset eivät ole olleet erityisen merkittäviä, mikä todetaan lausuntopyynnön taustamuistiossa ja Luken lausunnossa ilveskannan kehityksestä.

Luken kanta-arvon mukaan ilveksiä on maassamme vähintään 2390–2445 yksilöä, eikä kyseinen luku sisällä vuotta nuorempia pentuja. Metsästäjien havaintojen mukaan arviot ilveskannan kehityksestä ovat vuodesta toiseen sisältäneet runsaasti epävarmuustekijöitä, mikä on ilmiönä nyt vielä korostunut osassa Suomea. Erityisesti viime vuosien vähälumisten talvien johdosta laajoilla alueilla eteläisessä ja lounaisessa Suomessa havainnointi on oleellisesti vaikeutunut. Tämä johtaa nykyisessä järjestelmässä vääjäämättä todellisen kannan koon aliarviointiin. Erillislaskentoja kannan koon selvittämiseksi tarvitaan lisää eri puolilla Suomea, kuten esimerkiksi Pohjois-Karjalassa.

Ministeriö esittää, että ilveksen metsästykseen myönnettäisiin muun Suomen kannanhoitoalueelle metsästysasetuksen mukaisesti yhteensä enintään 394 poikkeuslupaa, mikä on peräti 103 lupaa vähemmän kuin edellisellä vuonna. Poronhoitoalueelle ei aseteta kiintiötä, mikä on liiton mielestä hyvä asia.

Poronhoitoalueen ulkopuolella kokonaislupamäärä on kuitenkin merkittävästi pienempi kuin edellisvuonna, mikä Metsästäjäliiton mielestä ei ole perusteltua. Ilveskanta on Luken arvioiden mukaan tietyissä osissa maata vieläpä edelleen kasvanut edellisvuoteen verrattuna. Myönnettävää lupamäärää tuleekin Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan nostaa selvästi esitetyistä.

Metsästäjäliitto esittää metsästettäväksi ilvesten enimmäismääräksi Suomessa poronhoitoalueen ulkopuolella 490 yksilöä (noin 20 % verotus ilvesten arvioidusta aikuiskannasta). Tällä lupamäärällä saataisiin ilveskantaa leikattua hieman kohtuullisemmaksi ja kuitenkin edelleen pidettyä se jatkossakin suotuisan suojelun tasolla.

Ilveskannan kokonaisverotus tulee mitoittaa maamme todelliseen ilveskantaan, joka liiton käsityksen mukaan pitkään alimitoitettujen poikkeuslupamäärien vuoksi on edelleen liian suuri. Kanta-arvioiden ollessa jo lähtökohtaisesti liian varovaisia, on myönnetty lupamäärä jatkuvasti liian alhainen. Tämä on havaittu aiempinakin vuosina. Metsästäjäliitto näkee, että nykyisessä, jo liian kauan jatkuneessa tilanteessa ei ole perusteltua yrittää kasvattaa paikallisten ihmisten sietokykyä ilvestä kohtaan tihentymäalueiden liian alhaisilla poikkeuslupamäärillä.

On olemassa myös viitteitä siitä, että tihentymäalueilla tapahtuu ravintokohteiden vähenemisen myötä ilvesten nälkiintymistä, jolloin ilveksset hakeutuvat ihmisten pihapiireihin. Kuten lausuntoluonnoksen taustamuistiossa todetaan, pihoihin tulevat ilveksset koetaan hyvin negatiivisesti. Muistiossa todetaan myös, että tavoitteena on muun muassa minimoida ilveksen läsnäolosta aiheutuvat haitat ja pitää ilveskanta ihmisarkana. Tässä tavoitteessa ei Metsästäjäliiton mielestä olla onnistuttu riittävässä määrin.

Metsästäjäliiton mielestä ei ole myöskään ilveslajin itsensä näkökulmasta järkevää yrittää pitää ilvespopulaatiota niin lähellä kantokykynsä rajaa, kuin nyt monin paikoin tapahtuu. Kantokyvyn rajoilla olevan populaation tuotto heikkenee, mikä on tutkimuksissa todettu tapahtuvan myös muiden lajien kohdalla vastaavassa tilanteessa.

Metsästäjien keskuudessa tehtävän riistanhoitotyön mielekkyys on laajalti koetuksella, sillä ilveksen saalistuspaineen koetaan tekevän ponnistelut turhiksi erityisesti pienten hirvieläinten kannanhoidossa. Asia on otettava Metsästäjäliiton mielestä nyt aikaisempaa paremmin huomioon ilveksen pyyntilupien perusteluna. Suurpetojen vaikutukset muihin riistalajeihin ja sillä perusteltu kannanhoidollinen metsästys on tunnustettu olevan myös Bernin sopimuksen hengen mukaista. Asiasta on olemassa Bernin sopimuksen pysyvän komitean kanta.

Uhanalaisen metsäpeuran esiintymisalueella Kainuussa ja Suomenselällä vasoihin kohdistuva merkittävä ilveksen saalistuspaine on myös huomioitava lupien määrässä ja kohdentamisessa.

Petoyhdyshenkilöt ovat jo pitkään ilmaisseet turhautumistaan kannanarviointijärjestelmän tehottomuuteen, sillä tehtyjen havaintojen määrät eivät ole heidän mielestään riittävästi linjassa myönnettyjen lupamäärien kanssa. Laskentayhteistyötä suurpetokantojen arvioinnissa metsästäjien kanssa tulee edelleen pyrkiä kehittämään ja lisäämään erillislaskentoja, jotta kanta-arviot saataisiin paremmin vastaamaan todellisuutta.

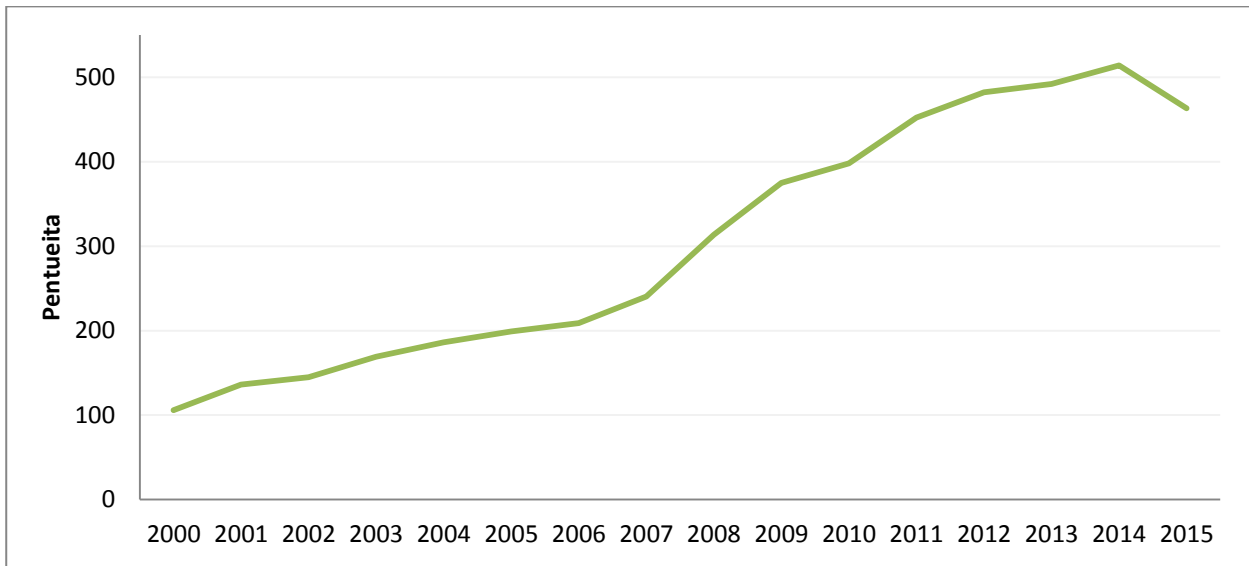
Luonnonsuojeluliitto Tapiola pitää hyvänä sitä, että asetusluonnoksessa nyt viimevuotiseen verrattuna on tultu oikeaan suuntaan pienentämällä lupamäärää. Liitto muistuttaa, että ilvestä pyydetään kuitenkin jatkuvasti Suomen riistakeskuksen myöntämin poikkeuslupin. Koska ilvesmäärä on valtakunnallisesti laskenut usealla sadalla, on nyt ehdotettu kiintiö edelleen tähän nähden ylimitoitettu. Viime vuonna myönnetty lupamäärä ylitti pentuetuoton, 20 % verotus on ollut suorastaan holtiton. Koska ilvestä on metsästetty voimallisesti usean vuoden ajan, tulisi tulevaan kauteen lähteä hyvin maltillisesti.

Ilveksen osalta puhe petokonfliktista on liioiteltu. Ilves ei ole ollut kuluvinä vuosina yleisönosastokirjoitusten ja median pääesiintyjä suurpedoistamme. Ilveksen ja ihmisen suhde ei sisällä mitään ylipääsemättömiä emotionaalisia ongelmia kuten esimerkiksi suden kohdalla, ilvestä kohtaan ei tunneta silmitöntä vihaa. Turha siis yrittää luoda sellaista mitä ei ole olemassa. Ilveksen saaliseläimiin lukeutuva valkohäntäkauris (*Odocoileus virginianus*) on meillä Pohjois-Amerikasta peräisin oleva vieraslaji. Luonnonvaraisen eläimen kannanverotuksen perustelu sillä että se käyttää ravinnokseen muita luonnonvaraisia eläimiä, riistaeläimiä ei ole nykypäivää. Peto-saalisuhteet ovat normaaleja luonnossa esiintyviä ilmiöitä. Riistaeläimet eivät ole ihmisen ”omaisuutta”, kuten laiduneläimet. Tähän vinoutuneeseen ajattelutapaan on tarpeen saada asennemuutos. Ilves ei ole ihmiselle vaarallinen. Ilves ei suurpedoista ole mitenkään merkittävä vahingonaiheuttaja. Ilveksen aiheuttamat tuotantoeläin- ja koiravahingot ovat marginaalisia. Petovahingoilta suojautumiseen on olemassa muita tyydyttäviä ratkaisuja. Niin ikään poronhoitoalueella ilves on varsin pieni vahingonaiheuttaja.

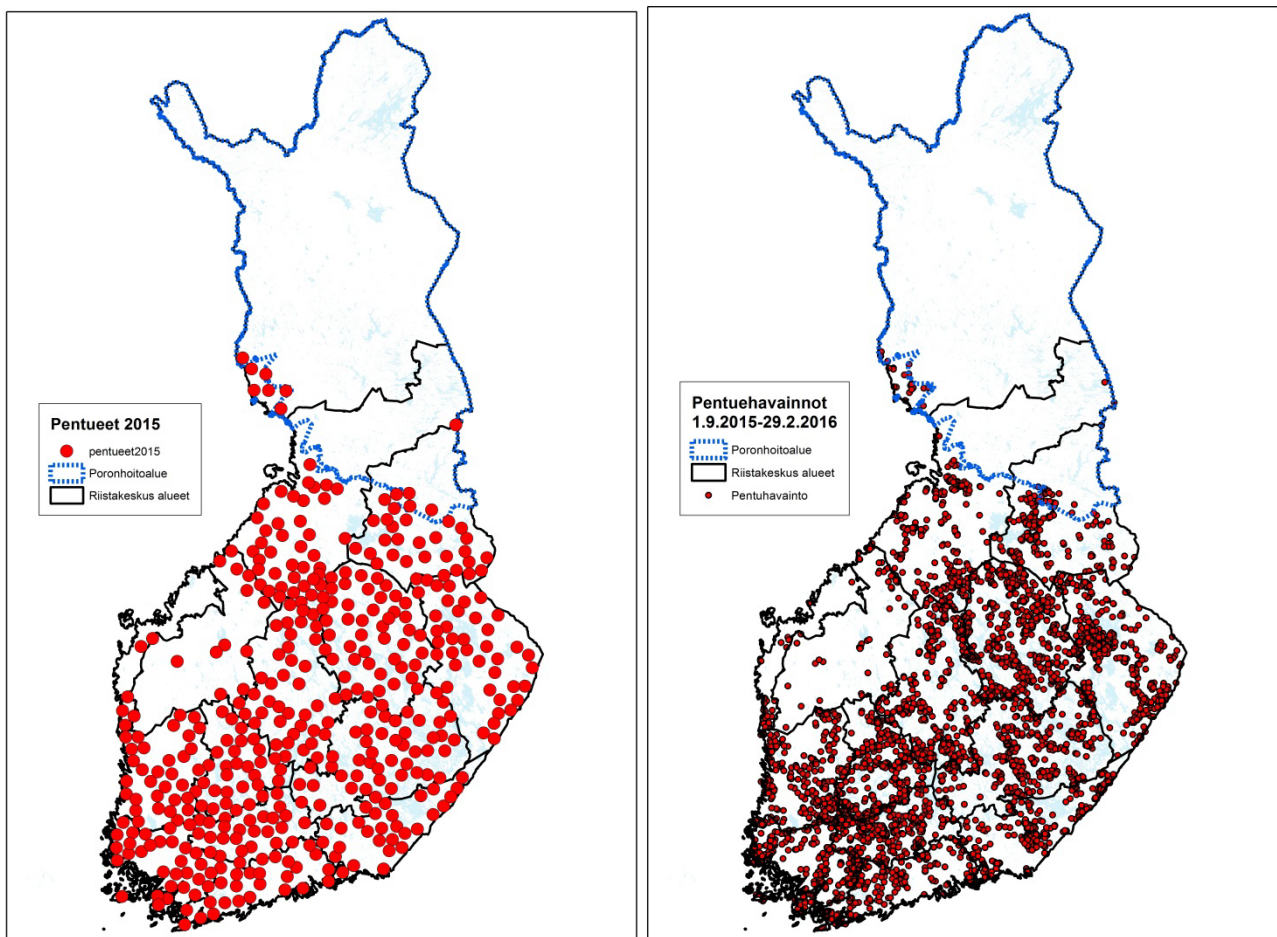
6 Voimaantulo

Maa- ja metsätalousministeriön asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 10.10.2016.

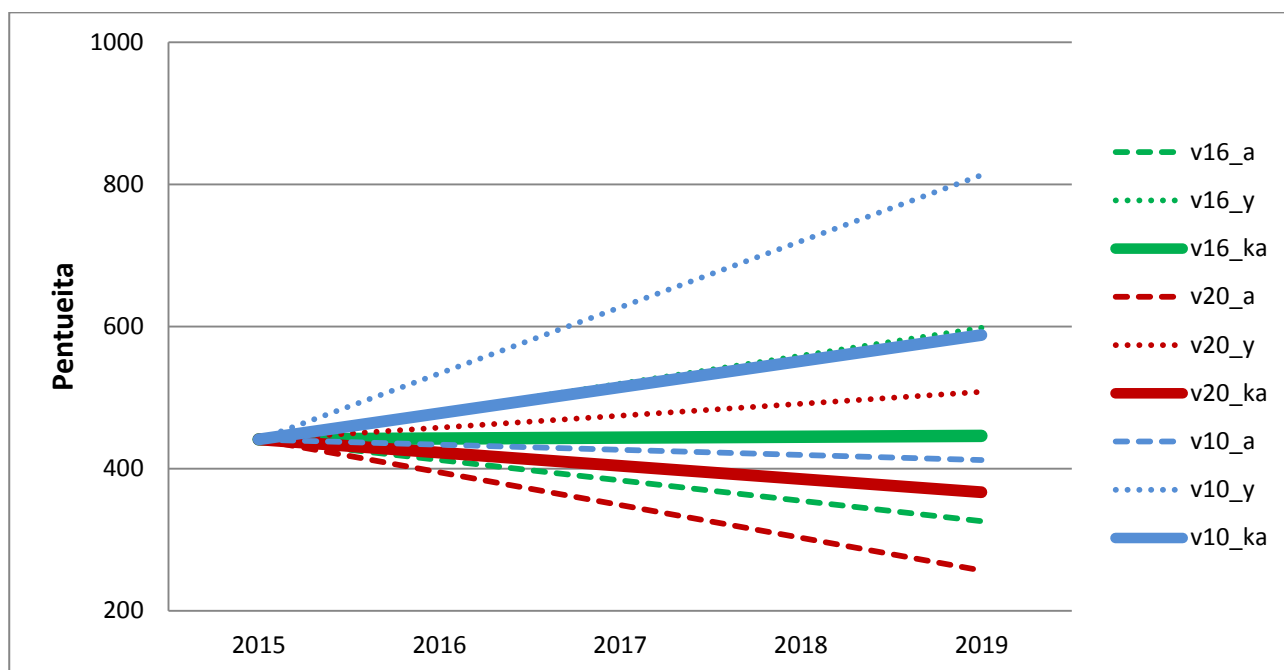
LIITE: Kuvat 1-14

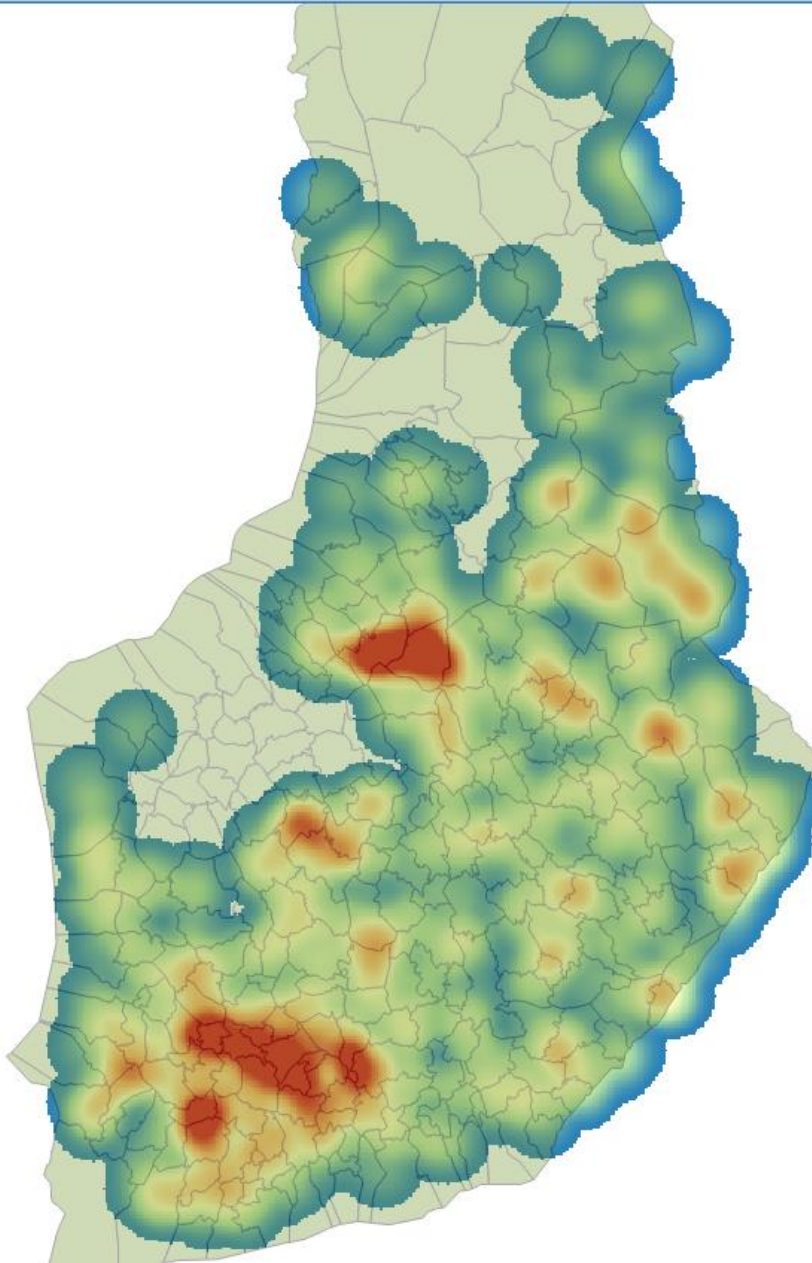
Kuva 1. Ilvespentueiden arvioitu määrä Suomessa vuosina 2000–2015.

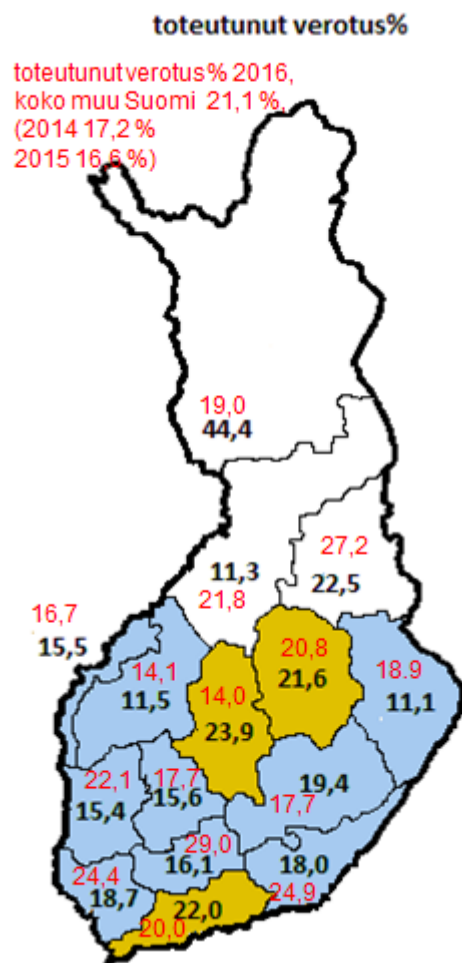
Kuva 2. Ilvespentueista tallennetut näkö- ja jälkihavainnot 1.9.2015–29.2.2016 sekä havainnoista johdettu arvio erillisistä pentueista vuonna 2015 esitettyinä kartalla. Ahvenanmaan pentuehavainnot eivät ole mukana aineistossa.

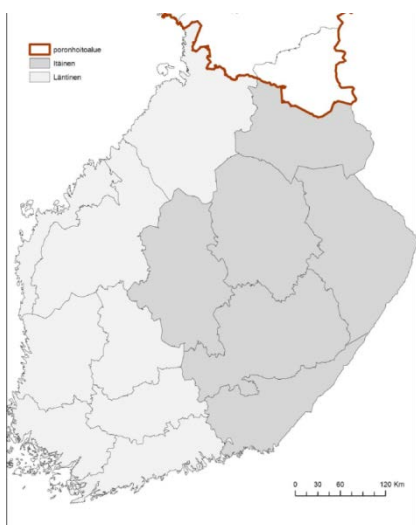
Kuva 3. Kolmen eri verotusosuuden tuottamista pentueiden määrän kehitymisestä. Sininen 10%, vihreä 16% ja punainen 20%. Vakaan populaation kehitysura on 16%:n verotus. Ennusteiden keskiarvon mukaiset populaatiot on kuvattu yhtenäisellä paksunnetulla viivalla, alarajat (lo) katkoviiva-viivalla ja ylärajat (hi) pisteviivalla. Pentueiden lukumäärä vuonna 2019 sijoittuu 95%:n todennäköisyydellä esitettyjen alarajan ja ylärajan väliin. Lähde: Luke.

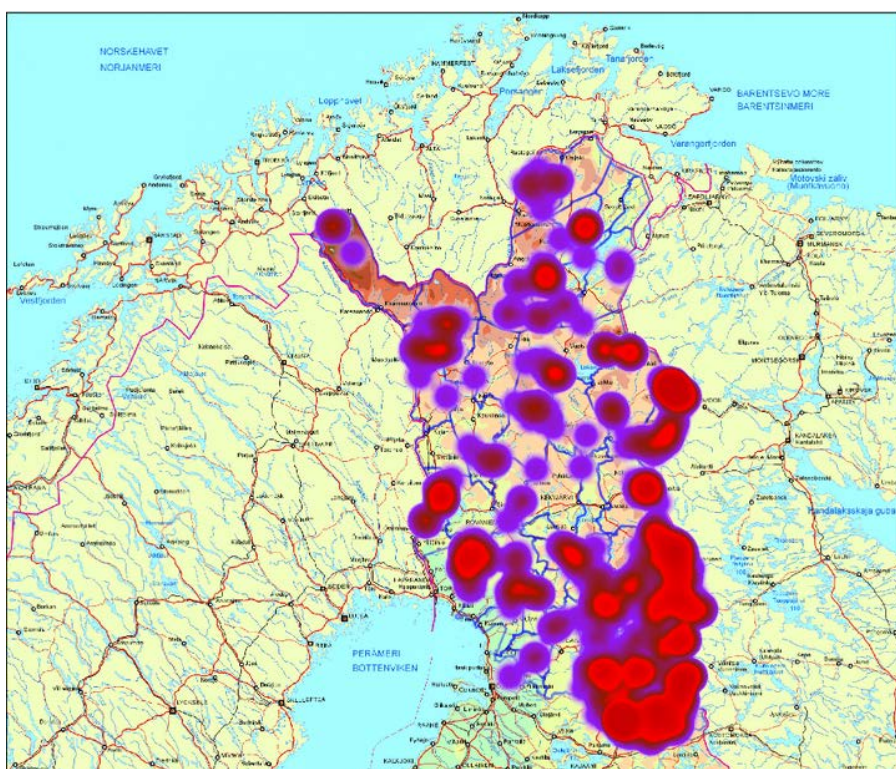
Kuva 4. Ilvessaalis metsästysvuonna 2015–2016. Lähde: Luke ja Suomen riistakeskus

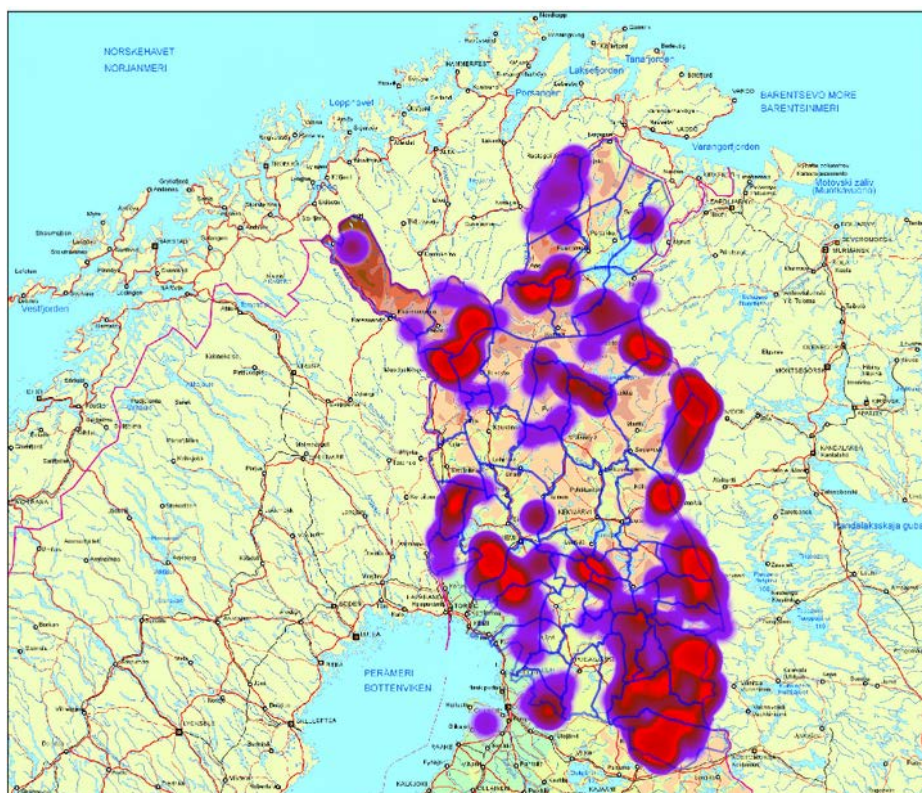
Kuva 5. Ilveskannan verotus-% (punaisella) metsästysvuonna 2015–2016 Suomen riistakeskuksen aluetoimistojen toiminta-alueilla. Lähde: Suomen riistakeskus.

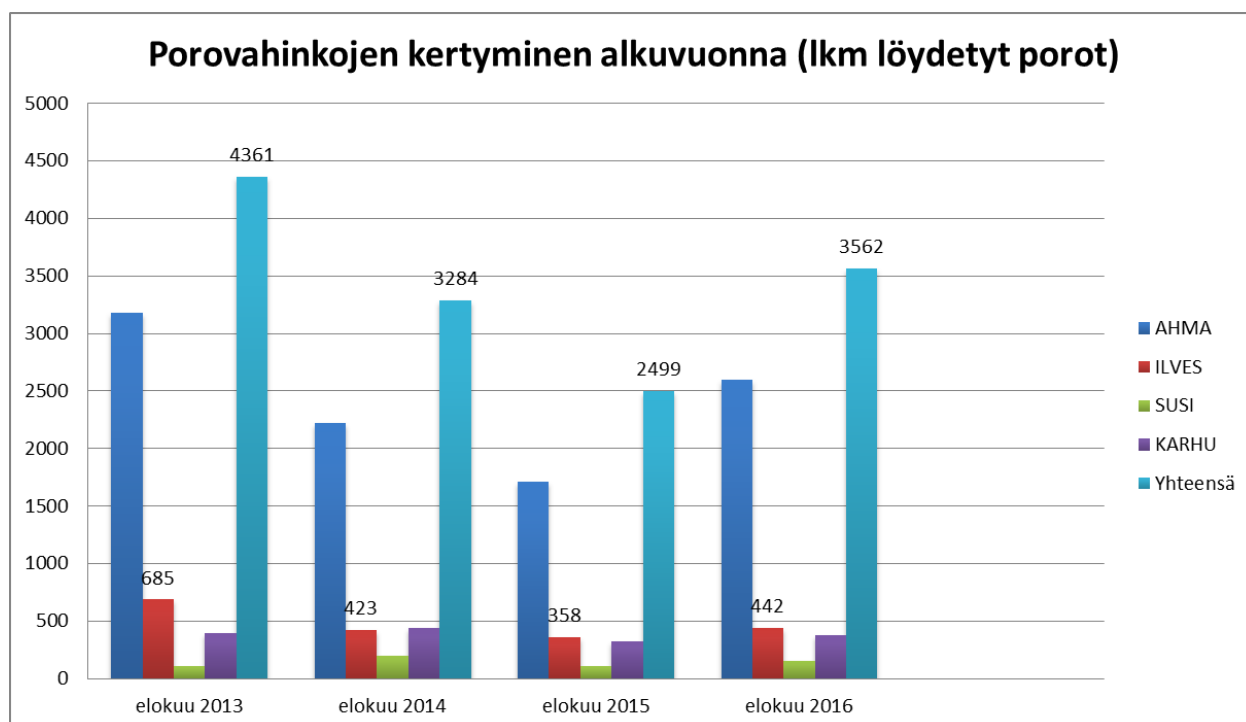
Kuva 6. Muun Suomen kannanhoitoalueen jako itäiseen ja läntiseen osa-alueeseen. Lähde: Luke.

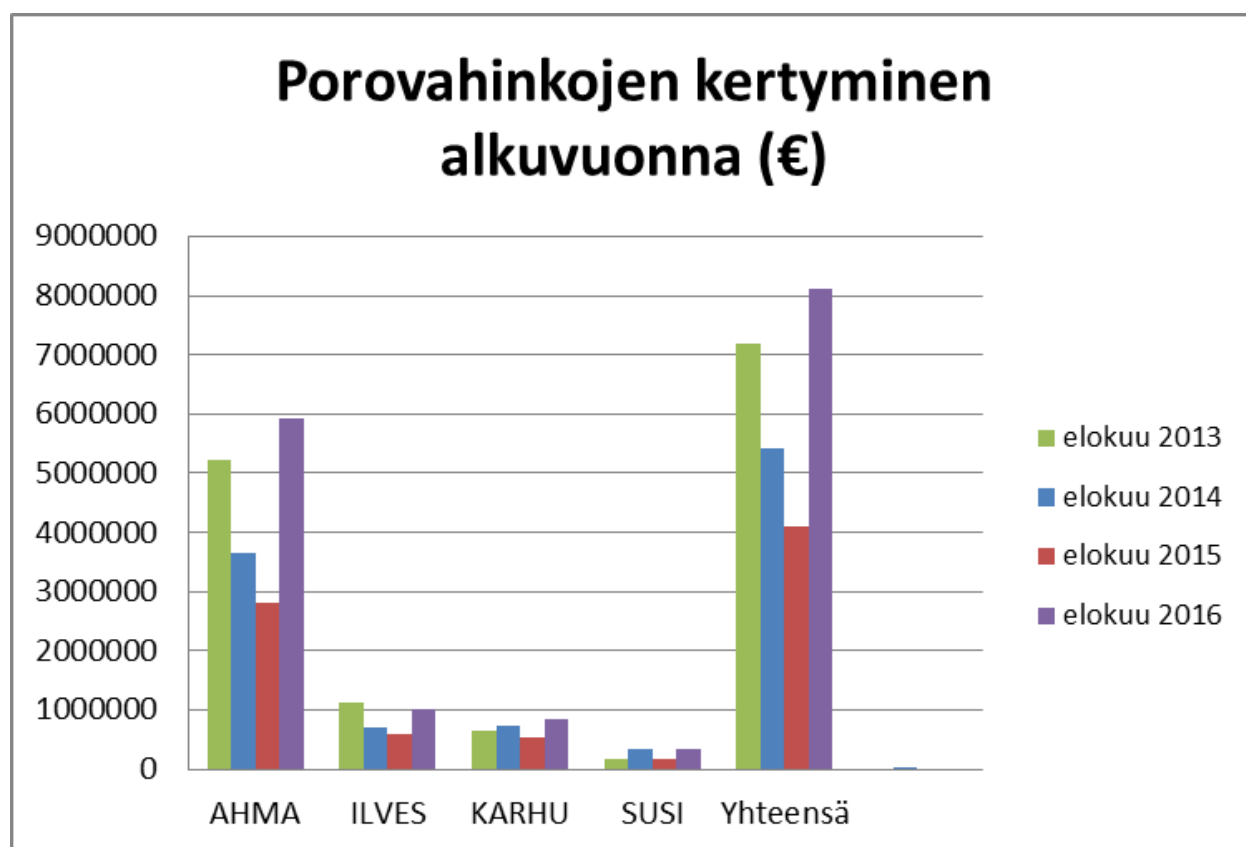
Kuva 7. Ilveksen aiheuttamien porovahinkojen sijoittuminen vuonna 2015 (579 kpl).

Kuva 8. Ilveksen aiheuttamien porovahinkojen sijoittuminen. 2016 alkuvuosi (442 kpl) lämpökarttana. Lähde: Riistavahinkorekisteri.

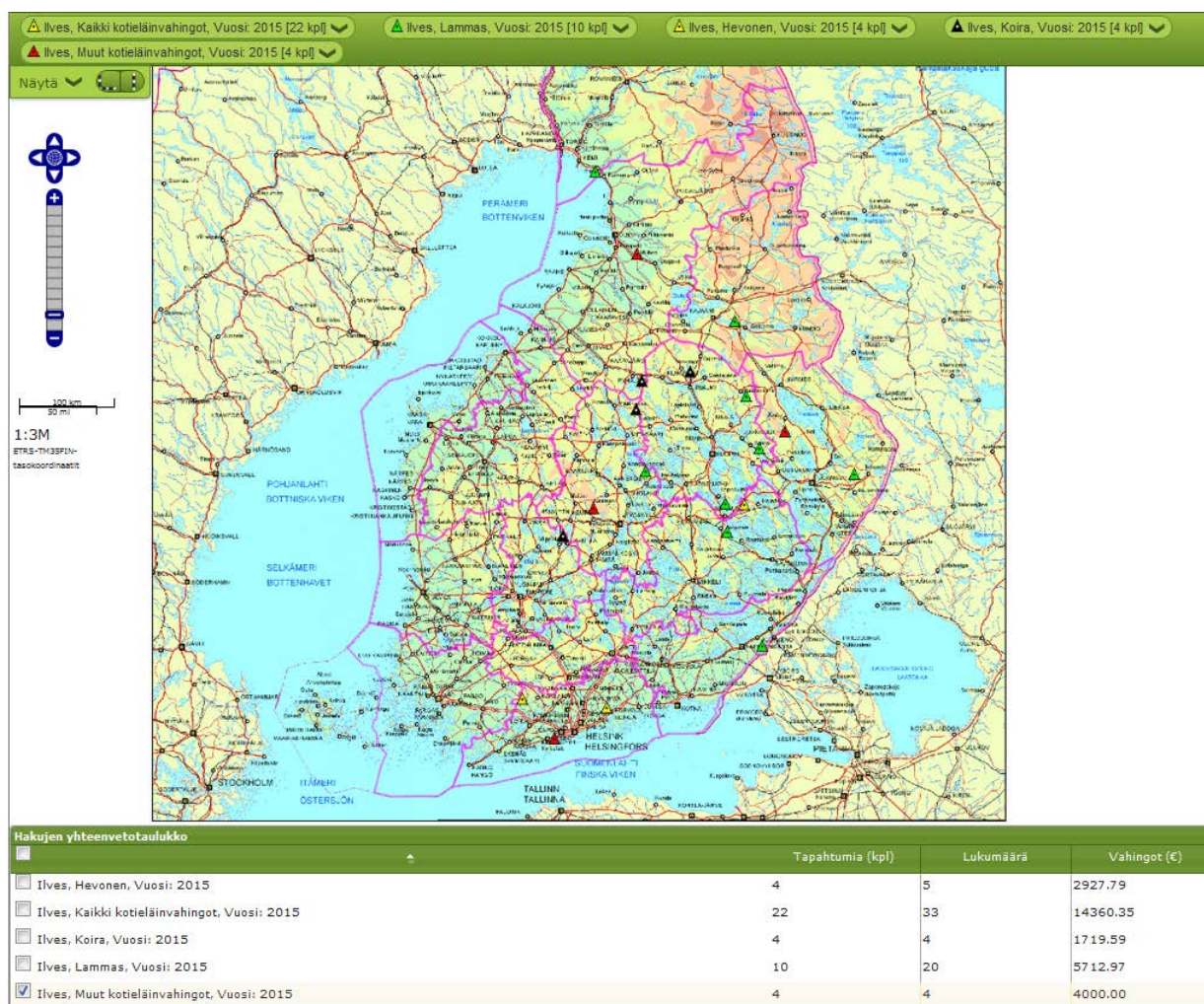
Kuva 9. Porovahinkojen kertyminen euroissa *alkuvuonna 2016* verrattuna vuosiin 2013–2015 petoeläinlajeittain.

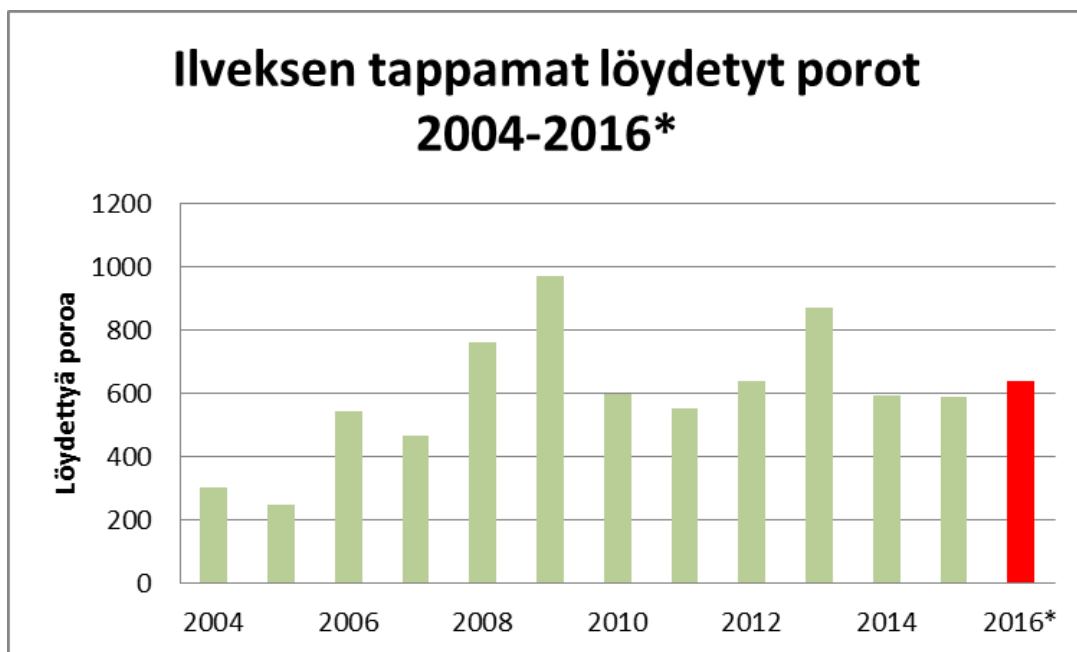
Kuva 10. Porovahinkojen kertyminen euroissa *alkuvuonna 2016* verrattuna vuosiin 2013–2015 petoeläinlajeittain. Kaikkien suurpetojen aiheuttamat vahingot ovat nousussa johtuen poron käyvän arvon tarkistuksesta (poronlihan tuottajahinta +33%) ja ahman aiheuttamien porovahinkojen lisääntymisestä.

Kuva 11. Ilveksen aiheuttamien porovahinkojen kehitys 2004–2015 euroissa.

Kuva 12. Kotieläinvahinkojen sijoittuminen 2015, yhteensä 22 ilveksen aiheuttamaa vahinkotapausta. Vuonna 2014 tapauksia oli 17. Vuonna 2017 korvaussumma oli 49 000€ turkistarhavahinkojen johdosta, mutta vuonna 2015 vahinkotaso palasi koko lailla normaaliksi, koska vahinkoja oli alle 15 000€. Alkuvuonna 2016 ilves on aiheuttanut vain 13 vahinkoa yhteissummaltaan alle 10 000 €. Lähde: Riistavahinkorekisteri.

Kuva 13. Ilveksen tappamina ilmoitettujen porojen määrä ja vahinkojen laskennallinen euromääräinen suuruus. Vuosi 2016 on arvio perustuen alkuvuoden 2016 vahinkoihin ja edellisen vuoden loppuvuoden ilvesvahinkoihin (8.9–31.12.2015). Lähde: Riistavahinkorekisteri.

Kuva 14. Ilvesten aiheuttamien porovahinkojen laskennallinen arvo. Vuosi 2016 on arvio perustuen alkuvuoden 2016 vahinkoihin ja edellisen vuoden loppuvuoden ilvesvahinkoihin (8.9–31.12.2015). Nousu vahingoissa johtuu riistavahinkolain 13§:n mukaisesta poron käyvän arvon viisivuotistarkistuksesta (+33%) sekä poikkeuksellisen suurten porovahinkojen korvauksia saavien paliskuntien (10 kpl) korottavasta vaikutuksesta.